

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди

ГРОМАДСЬКІ БУДИНКИ ТА СПОРУДИ
Основні положення

ДБН В.2.2-9:2018

Видання офіційне

Київ
Міністерство регіонального розвитку, будівництва
та житлово-комунального господарства України
2019

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди

ГРОМАДСЬКІ БУДИНКИ ТА СПОРУДИ
Основні положення

ДБН В.2.2-9:2018

Видання офіційне

Київ
Мінрегіон України
2019

ПЕРЕДМОВА

- 1 РОЗРОБЛЕНО: Державне підприємство "Український науково-дослідний і проектний інститут цивільного будівництва"
- РОЗРОБНИКИ: **С. Буравченко**, канд. архіт. (науковий керівник); **О. Московських**; **І. Чернядьєва** (відповідальний виконавець); **О. Чижевський**, канд. арх.
- За участю: Публічне акціонерне товариство "Український зональний науково-дослідний і проектний інститут по цивільному будівництву" (**Б. Губов**; **В. Куцевич**, д-р архіт);
Державна установа "Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України" (**В. Акіменко**, д-р мед. наук; **В. Думанський**, д-р мед. наук; **В. Махнюк**, д-р мед. наук; **О. Михіна**, канд. біол. наук; **Г. Очеретяна**, **П. Семашко**, д-р мед. наук; **А. Яригін**, канд. біол. наук; **Н. Стеблій**, канд. біол. наук);
Український науково-дослідний інститут цивільного захисту (**В. Ніжник**, канд. техн. наук; **Р. Уханський**, канд. техн. наук; **Я. Балло**);
Громадська спілка "Пожежна та техногенна безпека у будівництві" (**В. Сокол**, **С. Опанасюк**, **Р. Галенда**);
ТК 306 "Інженерні мережі та споруди" (**В. Пирков**, канд. техн. наук; **О. Сізов**, канд. техн. наук);
ТК 104 "Ліфти, ескалатори та пасажирські конвеєри" (**В. Величко**);
Науково-технічний центр ОП НЕК "Укренерго" (**А. Квицинський**, канд. техн. наук; **С. Меженний**, канд. техн. наук);
Національна Асамблея людей з інвалідністю України (**Я. Грибальський**)
- 2 ВНЕСЕНО: Департамент з питань проектування об'єктів будівництва, технічного регулювання та науково-технічного розвитку Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
- 3 ПОГОДЖЕНО: Міністерство охорони здоров'я України лист від 09.07.2018 № 05.1-08/17279
Державна служба України з надзвичайних ситуацій лист від 06.06.2018 № 02-8495/261
- 4 ЗАТВЕРДЖЕНО: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 28.09.2018 р. № 260
- НАБРАННЯ ЧИННОСТІ: Чинні з першого числа місяця, що настає через 90 днів з дня їх опублікування в офіційному друкованому виданні Міністерства "Інформаційний бюлетень" Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (з 2019-06-01)
- 5 НА ЗАМІНУ: ДБН В.2.2-9-2009

Мінрегіон України, 2019

Видавець нормативних документів у галузі будівництва
і промисловості будівельних матеріалів Мінрегіону України
Державне підприємство "Укрархбудінформ"

ЗМІСТ

	С.
1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	1
2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ	1
3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ	6
4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	8
5 ВИМОГИ ДО ЗАБУДОВИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ	8
6 ОБ'ЄМНО-ПЛАНУВАЛЬНІ РІШЕННЯ	9
6.1 Вхідні вузли та комунікації	9
6.2 Висота приміщень	11
6.3 Підземні, підвальні, цокольні та технічні поверхи	11
7 ВИМОГИ МЕХАНІЧНОГО ОПОРУ ТА СТІЙКОСТІ	12
8 ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ	13
8.1 Водопровід і каналізація	13
8.2 Опалення, вентиляція і кондиціонування повітря	13
8.3 Газопостачання	13
8.4 Електрообладнання та електричне освітлення. Системи автоматизації і диспетчеризації інженерного обладнання	13
8.5 Системи зв'язку та сигналізації	14
8.6 Ліфти та інші види механічного транспорту	14
8.7 Сміттєзбирання	16
9 САНИТАРНО-ГІГІЄНИЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ВИМОГИ	17
9.1 Забезпечення гігієнічних та екологічних вимог	17
9.2 Санітарно-гігієнічні приміщення	17
9.3 Повітряне середовище, температурний режим	17
9.4 Освітленість та інсоляція будинків і приміщень	18
9.5 Захист від шуму і вібрації	18
9.6 Вимоги радіаційної безпеки	19
10 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА	19
10.1 Шляхи евакуації	19
10.2 Вимоги до елементів будинків	22
10.3 Поверховість та вогнестійкість будинків	23
11 БЕЗПЕКА ЕКСПЛУАТАЦІЇ БУДИНКІВ	26
12 ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ	28
13 ВИМОГИ ДОСТУПНОСТІ ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ВІДВІДУВАЧІВ	29
14 ДОВГОВІЧНІСТЬ І РЕМОНТОПРИДАТНІСТЬ	30
ДОДАТОК А	
Перелік основних груп будинків та приміщень громадського призначення	31
ДОДАТОК Б	
Підрахунок загальної, корисної та розрахункової площі, будівельного об'єму, площі забудови та поверховості будинків	33
ДОДАТОК В	
Вимоги до проектування атриумів (пасажів)	35

ДОДАТОК Г

Перелік приміщень громадських будинків, розміщення яких допускається в підземних, підвальному та цокольному поверхах	40
---	----

ДОДАТОК Д

Вимоги до проектування вбудованих лазень сухого жару (саун)	42
---	----

ДОДАТОК Е

Таблиця Е.1 – Мінімальні розміри кабін туалетів, душових, проходів та відстані між обладнанням	43
---	----

ДОДАТОК Ж

Бібліографія	44
------------------------	----

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди

Громадські будинки та споруди

Основні положення

Здания и сооружения
Гражданские здания и сооружения
Основные положения
Building and structures
Public buildings and facilities
Basic provisions

Чинні з **2019-06-01**

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Ці Норми поширюються на проектування нових і реконструкцію існуючих будинків, споруд та комплексів громадського призначення (далі – громадських будинків) з умовною висотою до 73,5 м (включно) з підземними поверхами завглибшки не більше 25 м від рівня землі. При проектуванні громадських будинків та споруд з умовною висотою вище 73,5 м слід керуватися ДБН В.2.2-24.

1.2 При проектуванні громадських будинків та споруд поряд з положеннями цих Норм слід також керуватися положеннями ДБН В.2.2-3, ДБН В.2.2-4, ДБН В.2.2-5, ДБН В.2.2-10, ДБН В.2.2-11, ДБН В.2.2-13, ДБН В.2.2-15, ДБН В.2.2-16, ДБН В.2.2-17, ДБН В.2.2-18, ДБН В.2.2-20, ДБН В.2.2-23, ДБН В.2.2-24, ДБН В.2.2-25, ДБН В.2.2-26 та ДБН В.2.2-28, ДБН В.2.3-15. Перелік основних груп будинків, споруд та приміщень громадського призначення наведений у додатку А.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цих Нормах є посилання на такі нормативні акти та нормативні документи:

НПАОП 0.00-1.02-08 Правила будови і безпечної експлуатації ліфтів

НПАОП 0.00-1.51-88 Правила устройства и безопасной эксплуатации фреоновых холодильных установок (Правила улаштування та безпечної експлуатації фреонових холодильних установок)

НПАОП 40.1-1.32-01 Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок

ДБН А.2.2-3-2014 Склад та зміст проектної документації на будівництво

ДБН Б.2.2-12:2018 Планування і забудова територій

ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій

ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги

ДБН В.1.1-12:2014 Будівництво у сейсмічних районах України

ДБН В.1.1-24:2009 Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Захист від небезпечних геологічних процесів. Основні положення проектування

ДБН В.1.1-46:2017 Інженерний захист територій, будівель і споруд від зсувів та обвалів. Основні положення

ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму

ДБН В.1.1-45:2017 Будівлі і споруди в складних інженерно-геологічних умовах. Загальні положення

ДБН В.1.2-2:2006 Навантаження і впливи. Норми проектування

ДБН В.1.2-4-2006 Система надійності та безпеки в будівництві. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони)

ДБН В.1.2-6-2008 Основні вимоги до будівель і споруд. Механічний опір та стійкість

ДБН В.1.2-7-2008. Основні вимоги до будівель і споруд. Пожежна безпека

ДБН В.1.2-8-2008 Основні вимоги до будівель і споруд. Безпека життя і здоров'я людини та захист навколишнього природного середовища

ДБН В.1.2-9-2008 Основні вимоги до будівель і споруд. Безпека експлуатації

ДБН В.1.2-10-2008 Основні вимоги до будівель і споруд. Захист від шуму

ДБН В.1.2-11-2008 Основні вимоги до будівель і споруд. Економія енергії

ДБН В.1.2-14-2018 Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель і споруд

ДБН В.2.1-10-2018 Основи та фундаменти споруд. Основні положення проектування

ДБН В.2.2-3:2018 Заклади освіти

ДБН В.2.2-4:2018 Заклади дошкільної освіти

ДБН В.2.2-5-97 Захисні споруди цивільної оборони

ДБН В.2.2-10-2001 Заклади охорони здоров'я

ДБН В.2.2-11-2002 Підприємства побутового обслуговування. Основні положення

ДБН В.2.2-13-2003 Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди

ДБН В.2.2-15-2005 Житлові будинки. Основні положення

ДБН В.2.2-16-2005 Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади

ДБН В.2.2-18:2007 Заклади соціального захисту населення

ДБН В.2.2-20:2008 Готелі

ДБН В.2.2-23:2009 Підприємства торгівлі

ДБН В.2.2-24:2009 Проектування висотних житлових і громадських будинків

ДБН В.2.2-25:2009 Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства)

ДБН В.2.2-26:2010 Суди

ДБН В.2.2-28:2010 Будинки адміністративного та побутового призначення

ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будинків і споруд

ДБН В.2.3-4-2015 Автомобільні дороги. Частина 1. Проектування. Частина II. Будівництво

ДБН В.2.3-5-2001 Вулиці та дороги населених пунктів

ДБН В.2.3-7:2018 Метрополітени

ДБН В.2.3-15:2007 Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів

ДБН В.2.3-18-2007 Трамвайні та тролейбусні лінії. Загальні вимоги до проектування

ДБН В.2.5-20:2018 Газопостачання

ДБН В.2.5-23:2010 Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення

ДБН В.2.5-28-2006 Природне і штучне освітлення

ДБН В.2.5-39:2008 Зовнішні мережі та споруди. Теплові мережі

ДБН В.2.5-56:2014 Системи протипожежного захисту

ДБН В.2.5-64:2012 Внутрішній водопровід та каналізація. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво

ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування

ДБН В.2.5-74:2013 Водопостачання. Зовнішні мережі і споруди. Основні положення проектування

ДБН В.2.5-75:2013 Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування

ДБН В.2.5-77:2014 Котельні

ДБН В.2.5-24:2012 Електрична кабельна система опалення

ДБН В.2.6-220:2017 Покриття будівель і споруд

ДБН В.2.6-31:2016 Теплова ізоляція будівель

ДБН В.2.6-33:2018 Конструкції зовнішніх стін із фасадною теплоізоляцією. Вимоги до проектування, улаштування та експлуатації

ДБН В.2.6-98:2009 Бетонні та залізобетонні конструкції. Основні положення

ДБН В.2.6-161:2017 Дерев'яні конструкції. Основні положення

ДБН В.2.6-162:2010 Кам'яні та армокам'яні конструкції. Основні положення

ДБН В.2.6-198:2014 Сталеві конструкції. Норми проектування

ДБН В.3.2-1-2004 Реставраційні, консерваційні та ремонтні роботи на пам'ятках культурної спадщини

ВБН В.2.2-ЦЗН-2004/Мінпраці України. Центри зайнятості базового рівня

ДСТУ 2272:2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять

ДСТУ 2339-94 Енергозбереження. Основні положення

ДСТУ Б А.1.1-91:2008 ССНБ. Вимоги до побудови, викладання, оформлення та видання будівельних норм

ДСТУ Б А.2.2-7:2010 Проектування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Основні положення

ДСТУ Б А.2.2-8:2010 Розділ "Енергоефективність" у складі проектної документації об'єктів

ДСТУ Б А.2.2-12:2015 Метод розрахунку енергоспоживання при опаленні, охолодженні, вентиляції, освітленні та гарячому водопостачанні

ДСТУ Б В.1.2-3:2006 Прогини і переміщення. Вимоги проектування

ДСТУ Б В.2.1-27:2010 Палі. Визначення несучої здатності за результатами польових випробувань

ДСТУ Б В.2.5-34:2007 Сміттєпроводи житлових і громадських будинків. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.5-38:2008 Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд (IEC 62305:2006, NEQ)

ДСТУ Б В.2.5-82:2016 Вимоги до захисних заходів від ураження електричним струмом

ДСТУ Б В.2.6-49:2008 Огорожі сходів, балконів і дахів сталеві. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.6-52:2008 Сходи маршеві, площадки та огороження сталеві. Технічні умови

ДСТУ Б В.2.6-79:2009 Конструкції будинків і споруд. Шви з'єднувальні місць примикань віконних блоків до конструкцій стін. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.6-100:2010 Методи визначення теплостійкості огорожувальних конструкцій

ДСТУ Б В.2.6-101:2010 Метод визначення опору теплопередачі огорожувальних конструкцій

ДСТУ Б В.2.6-145:2010 Захист бетонних і залізобетонних конструкцій від корозії. Загальні технічні вимоги (ГОСТ 31384-2008, NEQ)

ДСТУ Б В.2.6-189:2013 Методи вибору теплоізоляційного матеріалу для утеплення будівель

ДСТУ EN 81-1:2003 Норми безпеки та експлуатації ліфтів. Частина 1. Ліфти електричні (EN 81-1:1998, IDT)

ДСТУ EN 81-2:2003 Норми безпеки та експлуатації ліфтів. Частина 2. Ліфти гідравлічні (EN 81-2:1998, IDT)

ДСТУ EN 81-70:2010 Норми безпеки до конструкції та експлуатації ліфтів. Специфічне використання пасажирських і вантажопасажирських ліфтів. Частина 70. Зручність доступу до ліфтів пасажирів, зокрема осіб з обмеженими фізичними можливостями (EN 81-70:2003, IDT)

ДСТУ EN 81-72:2015 Вимоги техніки безпеки до конструкції та монтажу ліфтів. Специфічне використання пасажирських та вантажопасажирських ліфтів. Частина 72. Ліфти для пожежників (EN 81-72:2015, IDT)

ДСТУ EN 115:2003 Норми безпеки до конструкції і експлуатації ескалаторів і пасажирських конвеєрів (EN 115:1995, IDT)

ДСТУ EN 671-1:2017 Стаціонарні системи пожежогасіння. Кран-комплекти пожежні. Частина 1. Кран-комплекти з напівжорсткими рукавами. Загальні вимоги (EN 671-1:2012, IDT)

ДСТУ EN 671-2:2017 Стаціонарні системи пожежогасіння. Кран-комплекти пожежні. Частина 2. Кран-комплекти з плоскоскладаними рукавами. Загальні вимоги (EN 671-2:2012, IDT)

ДСТУ EN 50131-1:2014 Системи тривожної сигналізації. Системи охоронної сигналізації. Частина 1. Загальні вимоги (EN 50131-1:2006, EN 50131-1:2006/A1:2009, EN 50131-1:2006/IS2:2010, IDT)

ДСТУ EN 62305-1:2012 Захист від блискавки. Частина 1. Загальні принципи (EN 62305-1:2011, IDT)

ДСТУ IEC 62305-2:2012 Захист від блискавки. Частина 2. Керування ризиками (IEC 62305-2:2010, IDT)

ДСТУ EN 62305-3:2012 Захист від блискавки. Частина 3. Фізичні руйнування споруд та небезпека для життя людей (EN 62305-3:2011, IDT)

ДСТУ EN 62305-4:2012 Захист від блискавки. Частина 4. Електричні та електронні системи, розташовані в будинках і спорудах.

ДСТУ Б EN 15251:2011 Розрахункові параметри мікроклімату приміщень для проектування та оцінки енергетичних характеристик будівель по відношенню до якості повітря, теплового комфорту, освітлення та акустики (EN 15251:2007, IDT)

ДСТУ Б EN 15459:2014 Процедура економічної оцінки енергетичних систем будівель (EN 15459:2007, IDT)

ДСТУ Б EN ISO 7730:2011 Аналітичне визначення та інтерпретація теплового комфорту на основі розрахунків показників PMV і PPD і критеріїв локального теплового комфорту (EN ISO 7730:2005, IDT)

ДСТУ ISO 4190-1-2001 Установка ліфтова (елеваторна). Частина 1. Класи ліфтів I, II, III, VI (ISO 4190-1:1999, IDT)

ДСТУ ISO 4190-2-2001 Установка ліфтова (елеваторна). Частина 2. Ліфти класу IV (ISO 4190-2:2001, IDT)

ДСТУ ISO 4190-3-2001 Установка ліфтова (елеваторна). Частина 2. Ліфти службові класу V (ISO 4190-3:1982, IDT)

ДСТУ ISO 4190-6-2001 Установка ліфтова (елеваторна). Частина 6. Ліфти пасажирські для встановлення в житлових будинках. Планування і вибір (ISO 4190-6:1984, IDT)

ДСТУ ISO 9386-1:2005 Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 1. Вертикальні підймальні платформи (ISO 9386-1:2000, IDT)

ДСТУ ISO 9386-2:2005 Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 2. Приводні сходові підйом-

ники для пересування по нахиленій площині користувачів, що сидять, що стоять та перебувають в інвалідних колясках (ISO 9386-2:2000, IDT)

ДСТУ ISO 9589:2005 Ескалатори. Будівельні розміри (ISO 9589:1994, ITD)

ДСТУ ISO 14644-1:2009. Чисті приміщення та пов'язані з ними контрольовані середовища. Частина 1. Класифікація чистоти повітря (ISO 14644-1:1999, IDT)

ДСТУ Б ISO 21542:2013 Будинки і споруди. Доступність і зручність використання побудованого життєвого середовища (ISO 21542:2011, IDT)

ДСТУ-Н Б EN 1990:2008 Настанова. Основи проектування конструкцій (EN 1990:2002, IDT)

ДСТУ-Н Б В.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків

ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 Будівельна кліматологія

ДСТУ-Н Б В.1.1-32:2013 Настанова з проектування захисту від шуму в приміщеннях засобами звукопоглинання та екранування

ДСТУ-Н Б В.1.1-33:2013 Настанова з розрахунку та проектування захисту від шуму сельбищних територій

ДСТУ-Н Б В.1.1-34:2013 Настанова з розрахунку та проектування звукоізоляції огорожувальних конструкцій житлових і громадських будинків

ДСТУ-Н Б В.1.1-35:2013 Настанова з проведення розрахунку шуму в приміщеннях і на територіях

ДСТУ-Н Б В.2.2-27:2010 Настанова з розрахунку інсоляції об'єктів цивільного призначення

ДСТУ-Н Б В.2.2-31:2011 Настанова з облаштування будинків і споруд цивільного призначення елементами доступності для осіб з вадами зору та слуху

ДСТУ-Н Б В.2.5-37:2008 Настанова з проектування, монтування та експлуатації автоматизованих систем моніторингу та управління будівлями і спорудами

ДСТУ-Н Б В.2.2-38:2013 Настанова з улаштування пожежних ліфтів в будинках та спорудах

ДСТУ-Н Б В.2.5-43:2010 Настанова з улаштування систем сонячного теплопостачання в будинках житлового і громадського призначення

ДСТУ-Н Б В.2.5-78:2014 Настанова з улаштування антикригових електричних кабельних систем на покриттях будівель та в їх водостоках

ДСТУ-Н Б В.2.5-83:2016 Настанова з проектування засобів і обладнання зовнішнього освітлення міст, селищ та сільських населених пунктів

ДСТУ-Н Б В.2.6-146:2010. Настанова щодо проектування та улаштування вікон та дверей

ДСТУ-Н Б В.2.6-214:2016 Настанова з улаштування та експлуатації дахів будинків, будівель, і споруд

ДСТУ-Н Б В.3.2-4:2016 Настанова щодо виконання ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках архітектури та містобудування

ГБН В.2.2-34620942-002:2015 Лінійно-кабельні споруди телекомунікацій. Проектування

ГБН В.2.3-37472062-2:2013 Службово-технічні будівлі і споруди станційно-вокзальних комплексів та зупинних пунктів залізничного транспорту. Проектування, будівництво

ПУЕ:2017 Правила улаштування електроустановок

ГОСТ 12.1.005-88 ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны (ССБП. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони)

ГОСТ 16363-98 Средства огнезащитные для древесины. Методы определения огнезащитных свойств (Засоби вогнезахисні для деревини. Методи визначення вогнезахисних властивостей)

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цих Норммах використано терміни, установлені в Кодексі цивільного захисту України: захисні споруди цивільного захисту, інженерно-технічні заходи цивільного захисту, споруда подвійного призначення; в ДСТУ Б А.1.1-91: нормативний документ, стандарт; в ДБН А.2.2-3: будинок, споруда; в ДБН В.1.1-7: відсік протипожежний, умовна висота будинку, шляхи евакуації.

Нижче наведено терміни, додатково використані у цих Норммах, та визначення позначених ними понять

3.1 атріум

Частина об'єму будинку у вигляді багатосвітлового простору, розвинутого по вертикалі з галереями по поверхах, на які виходять приміщення різного призначення. Атріум, розвинутий по горизонталі у вигляді багатосвітлового проходу, може називатися пасажем

3.2 балкон

Відкрита площадка, яка виступає у вигляді консолі на фасаді будинку чи в інтер'єрі, огорожена перилами

3.3 багатофункціональні будинки і комплекси

Будинки і комплекси, які формуються з приміщень, їх груп, будинків та споруд різного громадського і житлового призначення

3.4 галерея

Комунікаційний простір у вигляді критого переходу, аркади, колонади, антресолі або протяжного балкона, що з'єднує приміщення чи частини будинку; може бути глухим, зашкльованим чи не бути огороженим (крім перил)

3.5 горище

Простір між конструкціями покрівлі (зовнішніх стін) та перекриттям верхнього поверху

3.6 громадські будинки і споруди

Загальна назва будинків і приміщень, які призначені для розміщення закладів, підприємств, організацій, які надають послуги фізичним особам (населенню) або юридичним особам (громаді та державі)

3.7 заблоковані будинки

Розміщення двох або декількох будинків щільно один до одного зі збереженням просторової та конструктивної самостійності, які мають одну або декілька загальних стін

3.8 комплекс

Сукупність будинків і споруд, об'єднаних територіально і функціонально

3.9 кооперовані будинки

Розміщення поряд двох або декількох будинків зі збереженням просторової та функціональної самостійності

3.10 ліфтовий хол

Приміщення перед входом до ліфтів, яке відділене від приміщень, коридорів, холів, фойє стінами (або перегородками) з дверима, клас вогнестійкості яких відповідає ступеню вогнестійкості будинку

3.11 лоджія

Перекрите та огорожене в плані з трьох боків приміщення, відкрите у зовнішній простір

3.12 пандус

Похила полого площина, яка влаштовується для підйому людей або транспорту

3.13 пасаж

Крита вулична галерея з розташуванням низки підприємств торгівлі, яка має виходи на паралельні вулиці

3.14 площа забудови будинку

Територія ділянки, яка зайнята будинком (спорудою)

3.15 поверх мансардний

Поверх, у якому приміщення розташовані в об'ємі горища, при цьому площа горизонтальної частини стелі приміщень має бути не менше ніж половина площі підлоги, а висота стін до низу похилої частини стелі – не менше 1,6 м

3.16 поверх надземний

Поверх, позначка підлоги приміщень якого не нижче планувальної позначки землі

3.17 поверх підвальний

Поверх, позначка підлоги приміщень якого нижче планувальної позначки землі більше ніж на половину висоти приміщень

3.18 поверх підземний

Поверх, позначка стелі якого знаходиться нижче рівня планувальної позначки землі.

3.19 поверх технічний

Поверх для розміщення інженерного обладнання та прокладання комунікацій, що може бути розташований у нижній (у тому числі технічне підпілля), верхній (у тому числі технічне горище) або у середній частині будинку

3.20 поверх цокольний

Поверх, позначка підлоги приміщень якого нижче планувальної позначки землі на висоту не більше половини висоти приміщень, що в ньому розташовані

3.21 прибудова

Об'єкт (нові приміщення), що безпосередньо прилягають до зовнішніх стін будинку

3.22 приміщення з постійним перебуванням людей

Приміщення, у якому люди перебувають за родом своєї діяльності не менше двох годин, або більше 50 % робочого часу

3.23 приміщення технічні

Приміщення для розміщення інженерного обладнання тепловузлів, бойлерних, щитових, венткамер, комутаторів, радіовузлів, машинних відділень ліфтів, холодильних установок будинків

3.24 розрахункова категорія відвідувачів

Кількісний та якісний показники відвідувачів закладу (підприємства), на які розраховують всі споживчі та експлуатаційні характеристики громадського будинку

3.25 стилобат

Розширена основа будинку, споруди, групи споруд

3.26 сходово-ліфтовий вузол

Приміщення для розміщення вертикальних комунікацій: сходової клітки і ліфтів

3.27 тамбур

Прохідний простір між дверима, що слугує для захисту від проникнення холодного повітря, атмосферних опадів, пилу, диму і запахів при вході до будинку, у сходову клітку чи інші приміщення

3.28 трибуна

Споруда для глядачів з рядами місць, що розташовані уступами

3.29 умовна одиниця зберігання архівних документів

Є умовною справою з розмірами 210 мм 297 мм 17 мм в архівосховищах з горизонтальною системою архівного зберігання при встановленні на 1 м стелажів полиці двох по висоті рядів первинних засобів зберігання з розмірами 245 мм 350 мм 180 мм (в кожному 10 справ)

3.30 умовна одиниця зберігання бібліотечних фондів

Є умовною книгою розміром 203 мм 260 мм 180 мм у книгосховищах масових бібліотек з систематичним розташуванням фондів на стаціонарних стелажах при встановленні на 1 м стелажів полиці 45 одиниць зберігання

4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Вимоги, пов'язані з особливостями окремих видів громадських будинків, у тому числі функціонально-планувальні, за умовами кооперування, блокування, інтеграції один з одним або з житловими та виробничими будинками, встановлюються в окремих будівельних нормах за видами будинків та споруд і в галузевих нормах: ДБН В.2.2-3; ДБН В.2.2-4; ДБН В.2.2-10, ДБН В.2.2-11, ДБН В.2.2-13, ДБН В.2.2-15, ДБН В.2.2-16, ДБН В.2.2-18, ДБН В.2.2-20, ДБН В.2.2-23, ДБН В.2.2-24, ДБН В.2.2-25, ДБН В.2.2-26, ДБН В.2.2-28, ДБН В.2.2-40, ДБН В.2.3-7, ДБН В.2.3-15, ДБН В.2.3-18, ВБН В.2.2-ЦЗН, ГБН В.2.3-37472062-2.

4.2 При проектуванні громадських будинків і споруд слід враховувати вимоги ДБН В.2.2-12.

4.3 У громадських будинках і на території громадських комплексів допускається розміщення необхідних за технологією сервісно-виробничих та житлових приміщень службового призначення. Зазначені приміщення повинні відповідати вимогам будівельних норм за видами будинків та споруд і розділів 9, 10 цих Норм.

4.4 Для збирання побутових відходів на території громадських будинків і споруд слід облаштовувати контейнерні майданчики згідно з вимогами ДСТУ-Н Б В.2.2-7 та санітарними нормами.

Контейнерні майданчики для збирання побутових відходів необхідно розміщувати у місцях, віддалених від дитячих майданчиків не менше ніж на 20 м, зон відпочинку й масової присутності людей, забезпечуючи компактне і диференційоване складування різних видів побутових відходів.

4.5 Проектування громадських будинків і споруд здійснюється з урахуванням вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту відповідно до ДБН В.1.2-4 та ДСТУ Б А.2.2-7.

4.6 При проектуванні громадських будинків та споруд необхідно передбачати обладнання і пристрої, що враховують потреби всіх груп користувачів, у тому числі маломобільних без додаткової адаптації та пристосувань згідно з вимогами даних Норм та ДБН В.2.2-40. У разі неможливості універсальних рішень під час реконструкції пристосування для маломобільних груп населення мають бути спроектовані таким чином, щоб не заважати іншим користувачам.

4.7 У разі реконструкції існуючих громадських будинків, а також багатофункціональних громадських будинків і комплексів слід виконувати ці Норми та положення санітарних норм, а для пам'яток культурної спадщини – вимоги ДБН В.3.2-1 та ДСТУ-Н Б В.3.2-4.

4.8 Підрахунок загальної, корисної та розрахункової площі, будівельного об'єму, площі забудови та поверховості громадських будинків здійснюється згідно з додатком Б.

5 ВИМОГИ ДО ЗАБУДОВИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

5.1 Розміщення громадських будинків та споруд на земельних ділянках повинно здійснюватись згідно з вимогами ДБН В.2.2-12, ДБН В.2.3-4, ДБН В.2.3-5 та санітарними правилами і нормами.

5.2 Площа земельних ділянок для розміщення громадських будинків та споруд приймається відповідно до вимог ДБН В.2.2-12 та з урахуванням санітарних норм.

5.3 При компактному розміщенні громадських будинків у комплексах і центрах обслуговування, а також розміщення їх в зблокованих, кооперованих та багатофункціональних будинках або в умовах реконструкції допускається згідно з вимогами санітарних норм скорочення нормованої площі ділянки на 25 % (для дошкільних навчальних закладів та навчальних закладів, будинків-інтернатів – на 20 %) без порушення нормативних вимог щодо допустимих показників озеленення та площі основних елементів функціонального призначення.

5.4 Ділянка для розміщення громадського будинку або комплексу будинків та споруд повинна відповідати вимогам забезпечення їх оптимальної орієнтації і нормативної інсоляції приміщень будинків і їх території, влаштування зручних і безпечних підходів, під'їздів і автостоянок, організації благоустрою з належним рівнем (%) озеленення згідно з ДБН В.2.2-5, ДБН В.2.2-40 та санітарними нормами.

5.5 Місткість відкритих та критих (у тому числі підземних) автостоянок будинків і комплексів визначається згідно з ДБН Б.2.2-12, ДБН В.2.3-15 та ДБН В.2.2-40.

Допускається проектувати вбудовані, прибудовані або вбудовано-прибудовані підземні автостоянки до громадських будинків з умовною висотою до 50 м включно згідно з [6], що мають до 5 поверхів включно, а автоматизовані підземні автостоянки – до 9 поверхів включно. Підземні автостоянки повинні бути забезпечені ліфтами або підйомниками.

В'їзди і виїзди з підземних і підземно-надземних гаражів і автостоянок повинні бути віддалені від вікон житлових будинків і приміщень громадського призначення з постійним перебуванням людей, а також ділянок загальноосвітніх навчальних закладів (далі – загальноосвітніх шкіл), інтернатних, лікувально-профілактичних та дошкільних навчальних закладів згідно з вимогами ДБН Б.2.2-12.

Вентиляційні шахти підземних і підземно-надземних гаражів і автостоянок повинні передбачатися згідно з вимогами [8] та ДБН В.2.3-15.

5.6 Огорожа сходів, сходових площадок і пандусів на ділянці забудови, а також матеріали дорожнього покриття повинні забезпечувати безпечне пересування пішоходів, включаючи маломобільні групи населення з урахуванням руху колясок для дітей та осіб з інвалідністю. Зовнішні сходи (або їх частини) і площадки заввишки 0,45 м і більше від рівня тротуару при входах до будинку повинні мати огорожу.

5.7 При плануванні ділянки та розміщенні на ній будинку або комплексу необхідно забезпечити можливість проїзду пожежних машин до будинків згідно з вимогами ДБН Б.2.2-12.

5.8 Під'їзди до фасадів будинків, у тому числі багатофункціональних, допускається проектувати по експлуатованих покрівлях стилобатів та прибудов, розрахованих на відповідні навантаження, у тому числі від пожежних машин, з урахуванням шумового впливу на приміщення стилобатної частини.

5.9 При влаштуванні стилобатної частини будинку, прибудови або його виступної частини розміри їх виносу повинні встановлюватись виходячи із забезпечення доступності всіх приміщень основної частини будинку з автомобільних пожежних драбин або колінчастих автопідіймачів з урахуванням їх технічних даних.

5.10 Рівень плоскої покрівлі стилобатної частини або об'ємів, що прибудовуються, не повинен перевищувати більше ніж на 0,2 м позначку підлоги розташованого вище поверху основної частини будинку.

5.11 Плоскі покрівлі стилобату, які примикають до житлових приміщень, не повинні виділяти хімічних речовин в концентраціях вище ГДК для атмосферного повітря згідно з [7].

5.12 Наскрізні проїзди в будинках слід приймати завширшки (у просвіті) не менше 3,5 м, заввишки не менше 4,25 м.

Ця вимога не поширюється на наскрізні проходи та проїзди в будинках та спорудах на рівні землі або першого поверху, які не призначені для проїзду пожежних машин.

5.13 У разі влаштування в будинках світлових або функціональних двориків з габаритами 18,0 м × 18,0 м і більше проїзди до них слід приймати згідно з 5.12.

6 ОБ'ЄМНО-ПЛАНУВАЛЬНІ РІШЕННЯ

6.1 Вхідні вузли та комунікації

6.1.1 Основні входи до громадських будинків повинні мати підходи та розміри, які враховують можливості всіх розрахункових категорій відвідувачів. Кількість входів (виходів) визначається розрахунком виходячи із пропускної спроможності будинків, а також експлуатаційними вимогами.

6.1.2 Громадські будинки повинні бути запроектовані так, щоб усі входи і виходи, крім технологічних, зокрема і евакуаційні, були доступними для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Входи в будинок повинні бути обладнані пандусом або іншим пристроєм згідно з ДБН В.2.2-40, що забезпечує можливість підйому особи з інвалідністю на рівень входу до будинку, 1-го поверху або ліфтового холу. Такий вхід повинен бути захищений від атмосферних опадів; перед ним потрібно влаштовувати площадку розміром не менше 1,5 м × 2,5 м з дренажем..

6.1.3 У громадських будинках, а також у приміщеннях громадського призначення, вбудованих у будинки іншого призначення, крім розташованих у IV кліматичному районі, при кожному зовнішньому вході слід передбачати тамбури для теплового та вітрового захисту.

Ширина тамбура повинна перевищувати ширину прорізу не менше ніж на 0,15 м з кожного боку, а глибина тамбура повинна перевищувати ширину полотна дверей не менше ніж на 0,2 м.

Глибина тамбура повинна бути розрахована на можливість користування особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення. Глибина тамбура повинна становити не менше ніж 1,8 м, а його ширина – не менше ніж 2,2 м.

Тамбури допускається не влаштовувати на виходах із будинків та приміщень, якщо ці виходи є лише евакуаційними, а також при входах до неопалюваних приміщень. Допускається також не передбачати тамбур при зовнішньому вході до приміщення громадського призначення площею до 100 м² включно. У цьому випадку на вході необхідно передбачати повітряно-теплову завісу та обладнувати зовнішні двері пристроями самозачинення. Місця для відвідувачів та працівників у такому приміщенні, розташовані на відстані не менше 3 м від зовнішніх дверей, необхідно захищати перегородками або екранами від обдування холодним повітрям.

6.1.4 Позначка рівня підлоги приміщень біля входу до будинку повинна бути вище від позначки тротуару перед входом не менше ніж на 0,15 м, при цьому необхідно влаштовувати пандуси з уклоном не більше 8 %.

Допускається приймати позначку рівня підлоги біля входу до будинку менше 0,15 м (в тому числі і заглиблення нижче позначки тротуару) за умови захисту входів від попадання опадів.

6.1.5 Розміри приміщень вестибюльної групи приймаються з урахуванням максимальної пропускної спроможності, коефіцієнта змінності, необхідності забезпечення вхідного контролю та охорони, будинків різного призначення згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд.

6.1.6 При проектуванні вестибюльної групи громадських будинків слід збільшувати її площі з урахуванням людей, які супроводжують осіб з інвалідністю, з розрахунку не менше ніж 0,5 м² на кожного супроводжуючого та маломобільних груп населення згідно з ДБН В.2.2-40.

6.1.7 Місткість гардеробних приймається відповідно до вимог будівельних норм за видами будинків та споруд. Площу гардеробних для верхнього одягу за бар'єром слід приймати з розрахунку на одне місце не менше 0,08 м², коли використовують вішалки консольного типу, і 0,1 м², коли використовують звичайні та підвісні вішалки.

6.1.8 У гардеробних самообслуговування не менше 15 % вішалок повинні бути на висоті не вище 1,3 м (в зоні досяжності осіб у кріслах колісних та дітей) та можливістю під'їзду/маневрування кріслом колісним).

При зберіганні у гардеробній, крім верхнього одягу, сумок та портфелів, площу за бар'єром допускається збільшувати на 0,04 м² на одне місце.

6.1.9 Глибина гардеробної за бар'єром не повинна перевищувати 6 м. Між бар'єром та вішалками слід передбачати прохід не менше 1 м.

6.1.10 Зовнішні вікна та балконні двері слід проектувати та улаштовувати згідно з ДСТУ-Н Б В.2.6-146.

6.1.11 Усі приміщення, зони та місця надання послуг мають бути доступні для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Слід передбачати сходи, пандуси, ліфти та інші пристосування для переміщення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення згідно з вимогами ДБН В.2.2-40, ДСТУ ISO 9386-1, ДСТУ ISO 9386-2, ДСТУ Б ISO 21542.

При розташуванні цих приміщень вище першого поверху слід передбачати ліфти, кабінні яких повинні мати розміри не менше: ширину – 1,1 м; глибину – 1,4 м; ширину дверного прорізу – 0,9 м.

Ліфти повинні мати автономне керування з кабін і з рівня поверху, що має безпосередній вихід назовні.

За використання підйомника у вигляді ескалатора слід виконувати вимоги ДСТУ ISO 9589, ДСТУ EN 115.

6.2 Висота приміщень

6.2.1 Висота приміщень надземних поверхів громадських будинків від підлоги до стелі приймається відповідно до технологічних вимог, але не менше 3,0 м. У коридорах і холах в залежності від об'ємно-планувального рішення будинків при врахуванні технологічних вимог допускається зменшення висоти до 2,5 м; в допоміжних коридорах і складських приміщеннях – до 2,2 м, а в окремих приміщеннях допоміжного призначення без постійного перебування людей – до 1,9 м.

6.2.2 Висоту приміщень громадського призначення, що вбудовуються у житлові будинки, якщо їх місткість не більше 40 осіб, а підприємств роздрібної торгівлі торговельною площею до 250 м², допускається приймати за висотою приміщень житлових будинків за умови забезпечення нормативних показників мікроклімату, що підтверджені розрахунком.

6.2.3 У приміщеннях з похилою стелею або різними за висотою частинами приміщення вимогам до найменшої висоти повинна відповідати середня (приведена) висота приміщення. У цьому випадку висота приміщення у будь-якій його частині має бути не менше 2,5 м.

У коридорах та інших приміщеннях, простір під стелею яких використовується для транзитних інженерних комунікацій, допускається зменшення висоти від підлоги до підвісної стелі до 2,5 м.

6.2.4 У громадських будинках при виконанні додаткових заходів щодо протипожежного захисту допускається влаштування внутрішніх відкритих просторів (атріумів) згідно з вимогами, наведеними у додатку В.

6.3 Підземні, підвальні, цокольні та технічні поверхи

6.3.1 Перелік приміщень громадських будинків, які допускається розмішувати в підземних, підвальному та цокольному поверхах, наведений у додатку Г.

6.3.2 Допускається влаштування підземних автомобільних гаражів з урахуванням вимог ДБН В.2.3-15 та [6].

6.3.3 Висота підземного, підвального та цокольного поверхів від підлоги до стелі повинна бути не менше 2,7 м. Висота технічного поверху приймається залежно від габаритів розташованого у ньому інженерного обладнання і комунікацій; в місцях проходів обслуговуючого персоналу висота від підлоги до низу конструкцій, що виступають, має бути не менше 1,9 м.

6.3.4 Технічний підпідлоговий простір, у якому прокладено інженерні мережі, повинен мати виходи назовні (через люки розміром не менше 0,6 м × 0,8 м або через двері розміром не менше 0,75 м × 1,5 м).

6.3.5 При розміщенні у підвальних, цокольних та технічних поверхах приміщень з обладнанням, що є джерелом підвищеного шуму чи вібрації, необхідно передбачати відповідні заходи згідно з вимогами ДБН В.1.2-10, ДБН В.1.1-31 та санітарних норм.

6.3.6 У складі громадських будинків і споруд передбачаються захисні споруди цивільного захисту або споруди подвійного призначення згідно з вимогами Кодексу цивільного захисту України, ДБН В. 1.2-4, та ДБН В.2.2-5.

Проектування захисних споруд цивільного захисту, за винятком тих, що повинні бути у постійній готовності до використання за призначенням, здійснюються з урахуванням використання таких споруд у мирний час для господарських, культурних та побутових потреб.

Під час проектування захисних споруд цивільного захисту (споруди подвійного призначення) враховуються вимоги ДБН В.2.2-40 щодо доступності і передбачення у таких спорудах не менше 10 % місць для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

6.3.7 При реконструкції горищних поверхів під мансардні слід враховувати протипожежні вимоги, які відносяться до зміненої поверховості (умовної висоти) будинку та необхідного ступеня вогнестійкості. Для будинку з похилим дахом, що безпосередньо примикає до тротуарів (доріг), а також для будинку з плоским покриттям та водостічними воронками слід передбачати відповідно до ДБН В.2.5-64 та ДСТУ-Н Б В.2.5-78 антикригову систему.

6.3.8 Розміщення лазень сухого жару в підвалах не допускається. При проектуванні лазні сухого жару (сауни) необхідно дотримуватись вимог, які викладені в додатку Д.

7 ВИМОГИ МЕХАНІЧНОГО ОПОРУ ТА СТІЙКОСТІ

7.1 Конструктивні вирішення громадських будинків і споруд та їх частин необхідно розробляти відповідно до класу відповідальності (наслідків) з урахуванням їх функціонального призначення та обраним об'ємно-планувальним вирішенням з урахуванням природно-кліматичних та інженерно-геологічних умов будівництва, а також згідно з ДСТУ-Н Б В.1.1-27, ДБН В.1.1-12, ДБН В.1.1-24, ДБН В.1.1-45, ДБН В.1.1-46.

7.2 Прийнята конструктивна система будинку повинна забезпечувати міцність, жорсткість і стійкість будівлі на стадії зведення і в період експлуатації при дії всіх розрахункових навантажень і впливів відповідно до ДБН В.1.2-2.

7.3 Основи та несучі конструкції будинку згідно з вимогами ДБН В.1.2-14 повинні бути запроектовані та зведені таким чином, щоб у процесі його будівництва й у розрахункових умовах експлуатації була виключена можливість:

- руйнування або пошкодження конструкцій, що призводить до необхідності припинення експлуатації будинку;
- неприпустимого погіршення експлуатаційних властивостей конструкцій або будинку в цілому через деформації або виникнення тріщин.

7.4 Конструкції та основи будинку повинні бути розраховані на сприйняття постійних навантажень від власної ваги несучих та огорожувальних конструкцій; тимчасових рівномірно розподілених і зосереджених навантажень на перекриття; снігових і вітрових навантажень для даного з кліматичного району будівництва згідно з ДБН В.1.2-2 та сейсמודинамічних навантажень згідно ДБН В.1.1-12, а також навантажень, які зумовлені температурними впливами на конструкції при пожежі. Нормативні значення цих навантажень, несприятливі сполучення навантажень або відповідних ним зусиль, що ураховуються, граничні значення прогинів і переміщень конструкцій, а також значення коефіцієнтів надійності за навантаженнями приймають згідно з вимогами ДБН В.1.2-2, ДБН В.1.2-14. При розрахунку конструкцій та основ будинків слід враховувати вказані у завданні на проектування додаткові технологічні або функціональні вимоги.

7.5 Фундаменти будинку повинні бути запроектовані з урахуванням фізико-механічних характеристик ґрунтів, характеристик гідрогеологічного режиму на площадці забудови, а також ступеня агресивності ґрунтів і підземних вод по відношенню до фундаментів та підземних інженерних мереж і повинні забезпечувати необхідну рівномірність осідання під елементами будинку згідно з вимогами ДБН В.2.1-10.

7.6 У процесі розрахунку будинку заввишки більше 40 м на вітрові навантаження, крім умов міцності та стійкості будинку і його окремих конструктивних елементів, повинні бути забезпечені обмеження на параметри коливань перекриттів верхніх поверхів.

7.7 У разі виникнення при проведенні реконструкції додаткових навантажень та впливів на існуючу частину будівлі, що залишилася, її несучі та огорожувальні конструкції, а також ґрунти основи повинні бути перевірені на ці навантаження і впливи відповідно до ДБН В.1.2-2 незалежно від фізичного зносу конструкцій. При цьому слід враховувати фактичну несучу здатність ґрунтів основи в результаті їх зміни під час експлуатації.

7.8 Під час реконструкції громадських будинків і споруд повинні бути враховані зміни в конструктивній схемі, які виникли в процесі експлуатації (у тому числі поява нових прорізів, які є додатковими до попереднього проектного рішення, а також вплив проведеного ремонту конструкцій або їх посилення).

7.9 При реконструкції будинків зі зміною розташування санітарно-технічних вузлів слід вживати заходів щодо гідро-, шумо- та віброізоляції, а також, за необхідності, посилення перекриттів, на яких передбачається встановлення обладнання цих санітарних вузлів.

7.10 При розробленні конструктивного рішення будинку, що зводиться у звичайних умовах будівництва, слід керуватися ДБН В.1.1-7, ДБН В.1.2-7, ДБН В.1.2-14, ДСТУ Б В.2.6-214, ДБН Б В.2.6-98, ДБН В.2.6-161, ДБН В.2.6-162, ДБН В.2.6-198, ДСТУ Б В.1.2-3, ДСТУ-Н Б В.1.1-27, ДСТУ Б В.2.6-49, ДСТУ Б В.2.6-145, ДСТУ-Н Б В.2.6-214, ДСТУ-Н Б EN 1990.

7.11 В особливих умовах будівництва (сейсмічні райони, просідаючі ґрунти, підроблювані території необхідно додатково керуватися ДБН В.1.1-3, ДБН В.1.1-12, ДБН В.1.1-24, ДБН В.1.1-45, ДСТУ Б В.2.1-27.

7.12 Огороджувальні конструкції громадських будинків та споруд слід проектувати із застосуванням матеріалів, що задовольняють вимоги енергоефективності (див. 12 цих ДБН) згідно з ДСТУ 2339, ДБН В.1.2-11, ДСТУ Б В.2.6-100, ДСТУ Б В.2.6-101), пожежної безпеки згідно з ДБН В.1.1-7, енергоефективності та енергозбереження згідно з ДБН В.2.6-31, ДБН В.2.6-33, а також санітарно-гігієнічних вимог.

Конструктивна система громадських будинків та споруд повинна бути запроектована згідно з ДБН В.1.2-6 так, щоб забезпечити надійну експлуатацію, в тому числі її загальну стійкість при аварійних ненормованих локальних руйнівних навантаженнях на окремі несучі конструкції, як мінімум на час, необхідний для евакуації людей (вибухи різного типу, пожежі, падіння важких предметів, наїзди важкого транспорту).

8 ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ

8.1 Водопровід і каналізація

8.1.1 Системи водопостачання і каналізації, у тому числі системи протипожежного водопостачання, повинні проектуватися з додержанням вимог ДБН В.2.5-64, ДБН В.2.5-74, ДБН В.2.5-75, а також будівельних норм за видами будинків та споруд.

8.2 Опалення, вентиляція і кондиціонування повітря

8.2.1 Системи опалення, вентиляції та кондиціонування повітря, у тому числі системи протидимної вентиляції, повинні проектуватися з додержанням вимог ДБН В.2.6-31, ДБН В.2.5-39, ДБН В.2.5-56, ДБН В.2.5-67, ДБН В.2.5-77 та НПАОП 0.00-1.51 а також ДСТУ-Н Б В.2.5-43, ДБН В.2.2-3; ДБН В.2.2-4; ДБН В.2.2-10, ДБН В.2.2-11, ДБН В.2.2-13, ДБН В.2.2-15, ДБН В.2.2-16, ДБН В.2.2-18, ДБН В.2.2-20, ДБН В.2.2-23, ДБН В.2.2-24, ДБН В.2.2-25, ДБН В.2.2-26, ДБН В.2.2-28, ДБН В.2.2-40, ДБН В.2.5-24.

8.3 Газопостачання

8.3.1 У громадських будинках та спорудах може встановлюватися газове обладнання, у тому числі для теплопостачання, згідно з вимогами ДБН В.2.5-20 та ДБН В.2.5-77.

8.3.2 Видаляння продуктів згорання від індивідуальних газових котлів повинно здійснюватися шляхом підключення до окремих вентиляційних каналів з організацією викиду вище даху громадської будівлі.

8.4 Електрообладнання та електричне освітлення.

Системи автоматизації і диспетчеризації інженерного обладнання

8.4.1 У громадських будинках та спорудах слід передбачати електрообладнання, електроосвітлення, системи автоматизації і диспетчеризації інженерного обладнання, які проектує згідно з НПАОП 40.1-1.32, ПУЕ, ДБН В.2.5-20, ДБН В.2.5-23, ДБН В.2.5-24 ДБН В.2.5-28, ДБН В.2.5-56, ДБН В.2.5-64, ДБН В.2.5-67, ДСТУ Б В.2.5-82 та ДСТУ-Н Б В.2.5-37.

8.5 Системи зв'язку та сигналізації

8.5.1 З урахуванням вимог галузевих і державних будівельних норм за видами будинків та споруд, [9] та [10] окремі будинки або окремі приміщення можуть бути обладнані такими засобами, пристроями та системами:

- галузевого зв'язку;
- галузевого телевізійного та проводового мовлення;
- прийому телебачення з штучних супутників Землі (супутникове телебачення);
- звукофікації;
- синхронного перекладу мов;
- сигналізації та регламентації часу;
- комп'ютерних мереж;
- пріоритетного оповіщення та інформування про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, про пожежу та для доведення інформації до населення під час евакуації, такі засоби мають бути з врахуванням вимог осіб з порушенням зору та слуху(звукова і візуальна інформація);
- пожежної сигналізації;
- охоронної сигналізації;
- сигналізації загазованості, задимлення та затоплення;
- диспетчеризації і управління системами протипожежного захисту та іншими системами і устаткуванням при виникненні пожежі;
- спеціальними видами пристроїв зв'язку та сигналізації.

8.5.2 Кількість абонентських пристроїв та їх розміщення повинні визначатись згідно з вимогами галузевих і державних будівельних норм за видами будинків та споруд, а розрахунок ємності лінійних споруд мереж зв'язку з урахуванням вимог ГБН В.2.2-34620942-002.

8.5.3 Блискавкозахист громадських будинків і споруд повинен виконуватись з урахуванням наявності радіостояків ліній мережі дротового мовлення та щогл антен телебачення згідно з ДСТУ Б В.2.5-38, ДСТУ EN 62305-1, ДСТУ IEC 62305-2, ДСТУ EN 62305-3, ДСТУ EN 62305-4.

Заходи щодо вирівнювання потенціалів металевих частин обладнання систем зв'язку та сигналізації згідно з ПУЕ, ДСТУ Б В.2.5-82, НПАОП 40.1-1.32 визначаються комплексно для всього електрообладнання будинків, а також інших металевих конструкцій.

8.5.4 Системами охоронної сигналізації не нижче 2-го класу безпеки відповідно до ДСТУ EN 50131-1 повинні обладнуватися приміщення пожежних постів та пультів управління системами протипожежного захисту, електрощитові, венткамери систем протидимного захисту, входи до технічних поверхів і виходи на покрівлю будинку, входи до машинного відділення ліфтів з підключенням на пункт чергового об'єднаної диспетчерської сигналізації або на пункт спостереження та приймання тривожних сповіщень суб'єктів господарювання, що займаються охоронною діяльністю.

8.5.5 Вимоги щодо обладнання громадських будинків і споруд системами пожежного захисту визначаються згідно з ДБН В.2.5-56.

8.6 Ліфти та інші види механічного транспорту

8.6.1 Ліфти або інші підйомники слід встановлювати згідно з ДСТУ Н Б В.2.2-38, ДСТУ EN 81-72, ДСТУ ISO 4190-1, ДСТУ ISO 4190-2, ДСТУ ISO 4190-3, ДСТУ EN 81-1, ДСТУ EN 81-2, ДСТУ EN 115, НПАОП 0.00-1.02. Розміщення машинного та блочного приміщень та сходів між цими приміщеннями слід влаштовувати згідно з вимогами ДСТУ Б В.2.6-52, ДСТУ EN 81-70.

8.6.2 У громадських будинках і спорудах слід встановлювати ліфти:

- а) пасажирські, починаючи з будинків заввишки 2 поверхи і вище;
- б) лікарняні:
  - 1) у будинках лікарень, пологових будинків, закладів соціального захисту населення – в разі розташування палатних відділень на другому поверсі та вище;
  - 2) у будинках амбулаторно-поліклінічних закладів, санаторіїв та санаторіїв-профілакторіїв – у разі розташування лікувальних приміщень на другому поверсі та вище;

в) вантажопасажирські: у будинках готелів незалежно від категорій та інших закладів – згідно з вимогами норм за видами будинків і споруд;

г) пожежні, які слід виконувати згідно з вимогами ДСТУ-Н Б В.2.2-38 та ДСТУ EN 81-72;

д) ліфти з підземної автостоянки.

Примітка 1. У житлових корпусах санаторіїв для хворих з порушенням опорно-рухового апарату один з ліфтів повинен бути лікарняним.

Примітка 2. Встановлення ліфтів не обов'язково в двоповерхових будинках у разі обладнання пандуса з ухилом не більше 8 % або підйомниками з платформою для вертикального переміщення осіб у кріслах колісних згідно з ДБН В.2.2-40.

8.6.3 Кількість пасажирських ліфтів встановлюється згідно з вимогами ДСТУ ISO 4190-6 та розрахунком, але їх кількість повинна бути не менше двох. Допускається другий ліфт замінити вантажним, у якому допускається перевозити людей, якщо за розрахунком вертикального транспорту достатньо встановлення одного пасажирського ліфта.

Вантажні ліфти слід передбачати згідно з вимогами НПАОП 0.00-1.02.

8.6.4 У будинках заввишки два або більше поверхів, приміщення яких розраховані на відвідування або мешкання осіб з інвалідністю, слід передбачати на протипожежний відсік не менше одного ліфта. Ці ліфти виконуються згідно з ДСТУ EN 81-72, ДСТУ-Н Б В.2.2-38.

8.6.5 У разі застосування підйомника у вигляді платформи, що переміщується вертикально, похило або вздовж сходового маршруту, ширина такої платформи повинна бути не менше 0,9 м, глибина – не менше 1,2 м. Такі пристрої слід улаштовувати згідно з вимогами ДСТУ ISO 9386-1, ДСТУ ISO 9386-2.

8.6.6 Відстань від дверей найбільш віддаленого приміщення до дверей найближчого пасажирського ліфта повинна бути не більше 60 м.

8.6.7 Виходи з пасажирських ліфтів слід проектувати через ліфтовий хол.

У будинках з умовною висотою до 26,5 м включно виходи не більше ніж з двох пасажирських ліфтів допускається розташовувати безпосередньо на сходовій площадці, за винятком будинків лікарень, в об'ємі сходових кліток типів СК1, СК2 будинків допускається розмішувати не більше двох пасажирських ліфтів, при цьому вони не повинні опускатися в цокольний, підвальный і підземний поверхи".

Ширина ліфтового холу пасажирських ліфтів повинна бути не менше: при однорядному розташуванні ліфтів – 1,3 найменшої глибини кабіни ліфтів; при дворядному розташуванні – подвійної найменшої глибини кабіни, але не більше 5 м.

Перед ліфтами з глибиною кабіни 2,1 м і більше ширина ліфтового холу повинна бути не менше 2,5 м.

У будинках з незадимлюваними сходовими клітками не допускається влаштовувати вихід із приміщень безпосередньо до ліфтового холу. У будинках із звичайними сходовими клітками вихід безпосередньо до ліфтового холу не допускається влаштовувати з комор та інших приміщень, призначених для зберігання та переробки горючих матеріалів.

8.6.8 З урахуванням технологічних особливостей будинку допускається влаштування входу до ліфтів з рівня позначки підлоги підземного, підвального чи цокольного поверху. Двері шахт ліфтів і підйомників у підземних і підвальних поверхах повинні виходити до протипожежних тамбур-шлюзів 1-го типу. У таких тамбур-шлюзах повинен бути передбачений підпір повітря під час пожежі не менше 20 Па.

8.6.9 Шахти і машинні приміщення ліфтів і підйомників не повинні примикати безпосередньо до приміщень для перебування дітей, до навчальних приміщень, житлових приміщень, що розташовані у громадських будинках, до залів для глядачів і читальних залів, клубних приміщень, палат і кабінетів лікарів закладів охорони здоров'я, робочих приміщень з постійним перебуванням людей.

Примикання може бути допущено за умови виконання заходів щодо звукоізоляції, підтверджених розрахунками.

8.7 Сміттєзбирання

8.7.1 У громадських будинках слід передбачати системи очищення від сміття та пилоприбирання, тимчасового (в межах санітарних правил і норм) зберігання сміття та можливість його вивозу.

Необхідність влаштування у великих громадських будинках та комплексах пневматичних систем сміттєзбирання визначається виходячи з техніко-економічної доцільності їх експлуатації.

Стовбур сміттєпроводу не допускається розміщувати на сходових площадках громадських будинків, за винятком площадок службових сходів (за технологічної необхідності), які не входять в розрахунок часу евакуювання з відповідним збільшенням ширини площадки.

Стовбур сміттєпроводу повинен виготовлятися з негорючих матеріалів, а також мати засоби очищення, промивання і дезінфекції, бути герметичним та звукоізованим від будівельних конструкцій згідно з вимогами ДСТУ Б В.2.5-34. Він не повинен прилягати до житлових, а також службових приміщень для постійного перебування людей або до таких, що потребують дотримання шумового режиму.

Вогнестійкість сміттєпроводів та технічні засоби протипожежного захисту систем сміттєзбирання повинні відповідати вимогам ДСТУ Б В.2.5-34. При цьому допускається для забезпечення необхідного класу вогнестійкості прокладати стовбури сміттєпроводів в окремих каналах (шахах), конструкції яких мають відповідний клас вогнестійкості.

8.7.2 Сміттєзбірну камеру слід розміщувати безпосередньо під стовбуром сміттєпроводу.

Не допускається розташування її під приміщеннями для постійного перебування людей. Сміттєзбірна камера повинна відокремлюватися протипожежними перегородками і перекриттями з класом вогнестійкості не менше EI 60 (для перегородок), REI 60 (для перекриттів) та групою М0 за межею поширення вогню, бути забезпечена внутрішнім водопроводом і каналізацією згідно з вимогами ДБН В.2.5-64.

Приміщення сміттєзбірної камери повинно обладнуватися спринклерними зрошувачами з розрахунковою витратою води 1,8 л/с. Трубопровід спринклерного пожежогасіння, за відсутності у будинку спринклерної автоматичної системи пожежогасіння, слід приєднувати до внутрішнього господарсько-питного водопроводу через запірний пристрій, опломбований у відкритому положенні, без встановлення контрольно-сигнального клапана.

8.7.3 Висота камери повинна бути не менше 1,95 м (від підлоги до стелі).

Позначка підлоги сміттєзбірної камери повинна бути вище рівня тротуару або прилеглої частини проходу в межах 0,05-0,1 м або необхідне влаштування пандуса. Допускається розміщення камер на іншому рівні при забезпеченні механізації сміттєзбирання. Вхід до сміттєзбірної камери повинен бути відокремленим від входу до будинку суцільною стіною (екраном) з дверима, що відчиняються назовні.

8.7.4 Централізовану або комбіновану систему вакуумного пилоприбирання рекомендується передбачати у таких будинках:

- а) театрів, концертних залів, музеїв;
- б) читальних та лекційних залів та книгосховищ бібліотек на 200 тисяч одиниць зберігання і більше;
- в) магазинів та торговельних центрів з торговельною площею 6500 м² і більше;
- г) готелей згідно з вимогами ДБН В.2.2-20;
- д) санаторіїв, закладів відпочинку і туризму на 500 місць і більше,
- е) стаціонарів закладів охорони здоров'я на 500 ліжок і більше;
- ж) будівель управління, науково-дослідних інститутів, проектних та конструкторських установ з чисельністю співробітників 800 і більше.

У разі влаштування комбінованої системи вакуумного пилоприбирання радіус обслуговування одним приймальним клапаном повинен бути не більше 50 м.

8.7.5 У разі організації пилоприбирання пиłosосами з тканинною системою фільтрації у громадських будинках заввишки понад п'ять поверхів слід влаштовувати камери для очищення фільтрів пиłosосів на кожні 500 м² площі підлоги, що прибирається, з організацією повітрообміну кратністю не менше 10 за годину.

9 САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ВИМОГИ

9.1 Забезпечення гігієнічних та екологічних вимог

9.1.1 Конструкції, деталі та обладнання будинків, опорядження стін і стель, покриття підлог всіх приміщень, а також сходів, коридорів тощо слід передбачати із матеріалів, що відповідають вимогам ДБН В.1.2-8, ДБН В.1.2-10, ДБН В.1.2-11.

9.1.2 У приміщеннях, що межують з зовнішніми і внутрішніми лініями електропередачі, на відстані не більше 0.2 м від огорожуючих приміщення внутрішніх поверхонь не повинні перевищуватись рівні напруги електричного поля 50 Гц 500 В/м згідно з санітарними правилами і нормами, величини індукції магнітного поля 50 Гц – 1 мкТл на добу.

9.1.3 Концентрації забруднюючих речовин у повітрі приміщень громадських будинків і споруд не повинні перевищувати гранично допустимі концентрації в залежності від контингенту працюючих або категорій населення згідно з вимогами ДСТУ ISO 14644-1, ГОСТ 12.1.005, санітарних правил і норм та [7].

9.2 Санітарно-гігієнічні приміщення

9.2.1 Розміри, розміщення і обладнання санітарно-гігієнічних приміщень повинні задовольняти вимоги зручності користування, прибирання та дезінфекції; запобігання розповсюдженню інфекції, неприємних запахів, надмірної вологості, паразитичної фауни і мікрофлори.

Основою розрахунку площі санітарно-гігієнічних приміщень є розрахункова чисельність осіб чоловічої та жіночої статі. Кількість обладнання визначається за вимогами норм за видами будинків і споруд.

Потрібно враховувати, що 10 % користувачів можуть бути особи з інвалідністю із супровідною особою і маломобільні групи населення.

9.2.2 Слід забезпечувати можливість використання санітарно-гігієнічних приміщень особам з інвалідністю згідно з розділом 13 цих Норм та вимогами ДБН В.2.2-40.

9.2.3 Приміщення туалетів у громадських будинках і спорудах (крім відкритих спортивних споруд) слід розташовувати на відстані не більше 50 м від найбільш віддаленого місця постійного перебування людей.

9.2.4 Мінімальні розміри кабін туалетів, душових, проходів та відстані між обладнанням наведені у додатку Е. Для маломобільних груп населення у кожному санітарному блоці передбачати одну кабінку туалету завширшки не менше 1,65 м, завглибшки не менше 1,8 м з обов'язковим відчиненням дверей назовні.

9.2.5 Кількість приміщень або кабін особистої гігієни жінок належить визначати з розрахунку один гігієнічний душ не менше ніж на кожні 100 жінок, які працюють у найбільш численній зміні. Якщо кількість жінок понад 14 до 100, слід передбачати одну кабінку з гігієнічним душем, яку слід розміщувати при жіночому туалеті і яка повинна мати вхід з умивальні. Розміри приміщення (кабіни) для гігієнічного душу з місцем для роздягання повинні бути в плані не менше 2,4 м × 1,2 м.

9.2.6 Будівельні матеріали та вироби для оздоблення громадських споруд повинні відповідати вимогам ДБН В.1.2-8.

9.2.7 При проектуванні амбулаторій слід враховувати, що вони повинні мати два приміщення загальною площею не менше 16 м².

9.3 Повітряне середовище, температурний режим

9.3.1 Розрахункові параметри повітряного середовища (температура, відносна вологість, рухомість повітря) у приміщеннях громадських будинків різного призначення повинні прийматися згідно

з будівельними нормами за видами будинків та споруд, нормативами опалення та вентиляції і забезпечуватись роботою відповідних систем.

Оптимальні параметри повітряного середовища і мікроклімату в приміщеннях повинні прийматися згідно з ДБН В.2.5-67, ДСТУ Б EN 15251 та ДСТУ Б EN ISO 7730 і забезпечуватися роботою систем кондиціонування повітря.

9.3.2 Пристрої опалення і вентиляції, теплова та гідравлічна ізоляція огорожувальних конструкцій будинків і трубопроводів повинні запобігти утворенню конденсату, вологих плям, плісняви та грибкових утворень на поверхні стін, стель та трубопроводів, що підтверджується розрахунками згідно з ДБН В.2.6-31.

9.3.3 У будинках, які проектується для II, IV, V кліматичних районів та IIIБ кліматичного підрайону, за винятком гірських районів, повинно бути передбачене наскрізне або кутове провітрювання приміщень з постійним перебуванням людей (у тому числі через коридор або суміжне приміщення).

9.3.4 Нормативний температурний режим приміщень, для яких передбачається програмне зниження температури в неробочий час, повинен відновлюватись автоматично до початку робочого дня.

9.4 Освітленість та інсоляція будинків і приміщень

9.4.1 У громадських будинках повинно бути забезпечено природне і штучне освітлення згідно з вимогами ДБН В.2.5-28 та інсоляція, розрахунок інсоляційного режиму кімнат слід виконувати згідно з ДСТУ-Н Б В.2.2-27, ДБН Б.2.2-12 та санітарними нормами

9.4.2 Для природного освітлення приміщень допускається використання зенітних ліхтарів з негорючих матеріалів.

9.4.3 Дopusкається проектувати без природного освітлення: приміщення, розташування яких допускається у підвальних поверхах (додаток Г); актові зали; конференцзали; лекційні аудиторії та кулуари; торговельні зали магазинів; салони для відвідувачів підприємств побутового обслуговування; демонстраційні, спортивно-демонстраційні та спортивно-глядацькі зали та ковзанки; кімнати інструкторського та тренерського складу; приміщення масажних, парильних, а також приміщення лазень сухого жару; приміщення для стоянки машин; буфетні та інші приміщення, що регламентуються відповідними будівельними нормами за видами будинків та споруд.

9.4.4 Приміщення громадських будинків, до яких за технологічними чи гігієнічними вимогами не допускається пряме проникнення сонячних променів, та приміщення з системами кондиціонування повітря повинні бути обладнані сонцезахисними пристроями (за винятком приміщень, орієнтованих на північ). У будинках I і II ступенів вогнестійкості сонцезахист слід виконувати з негорючих матеріалів.

9.4.5 При освітленні коридорів природним світлом з одного торця їх довжина не повинна перевищувати 24 м, при освітленні з двох торців – 48 м, якщо довжина коридора більша, слід передбачати світлові розширення (кармани).

Відстань між світловими карманами не повинна перевищувати 24 м, а між світловим карманом і вікном у торці коридора – 36 м. Ширина світлового кармана повинна бути не менше половини його глибини, ширина прилеглого коридора при цьому не враховується.

Випромінювання від внутрішніх джерел в приміщеннях не повинно перевищувати рівні, регламентовані для ультрафіолетового випромінювання, іонізації повітря, інфрачервоного випромінювання, вказані у санітарних правилах і нормах.

9.5 Захист від шуму і вібрації

9.5.1 У громадських будинках і комплексах повинен додержуватись шумовий режим згідно з вимогами ДБН В.1.2-10.

Рівень шуму, що проникає до приміщення від внутрішніх та зовнішніх джерел, не повинен перевищувати встановлених санітарними правилами і нормами допустимих рівнів шуму для даної

категорії приміщень з урахуванням часу доби (день – ніч) згідно з санітарними правилами і нормами. Рівні вібрації в житлових приміщеннях багатофункціональних будинків регламентуються санітарними правилами і нормами.

9.5.2 Зниження рівня шуму до нормативного досягається архітектурно-планувальними, будівельно-акустичними заходами з урахуванням звукоізоляційних властивостей огорожувальних конструкцій будинків та віконних прорізів згідно з ДБН В.1.2-10.

9.5.3 При проектуванні захисту від шуму у громадських будинках і комплексах необхідно керуватися вимогами ДБН В.1.1-31, ДСТУ-Н Б В.1.1-32, ДСТУ-Н Б В.1.1-33, ДСТУ-Н Б В.1.1-34, ДСТУ-Н Б В.1.1-35.

9.6 Вимоги радіаційної безпеки

9.6.1 Заходи щодо радіаційної безпеки передбачаються при розробленні проектів громадських будинків і споруд згідно з санітарними правилами і нормами.

Вони повинні забезпечувати виключення або максимальне зниження доз опромінювання, які не мають перевищувати встановлених лімітів (регламентів) за рахунок:

- використання будівельних матеріалів з мінімальним вмістом природних радіонуклідів з урахуванням пункту 9.1.2;
- застосування автономних систем вентиляції підвальних приміщень з кратністю повітрообміну не більше 5;
- посиленої герметизації перекриттів між підлогою першого поверху і підвалом.

9.6.2 У будинках, розташованих на ділянках з підвищеним рівнем природного радону, не допускається розміщення у підвальному, цокольному та на першому поверхах приміщень з тривалим перебуванням людей (в першу чергу, дітей) без виконання заходів, вказаних у пункті 9.6.1.

10 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

Будинки, споруди та приміщення громадських будинків, їх конструкції, планувальні вирішення, обладнання та опорядження повинні відповідати протипожежним вимогам ДБН В.1.1-7, ДБН В.1.2-4, ДБН В. 1.2-7, ДСТУ 2272, а також вимогам пожежної безпеки будівельних норм за видами будинків та споруд.

10.1 Шляхи евакуації

10.1.1 На шляхах евакуації всередині громадського будинку відстань від дверей найбільш віддалених приміщень (крім туалетів, умивалень, кімнат для куріння, душових та інших обслуговуючих приміщень) до виходу назовні чи до сходової клітки, забезпеченої зовнішнім виходом, слід приймати згідно з вимогами таблиці 10.1, крім будинків, споруд та приміщень громадського призначення, які проектується за вимогами ДБН за видами будинків і споруд, зокрема ДБН В.2.2-3, ДБН В.2.2-4, ДБН В.2.2-10, ДБН В.2.2-18, ДБН В.2.2-20, ДБН В.2.2-23 та інших норм за видами будинків і споруд.

10.1.2 Загальна місткість приміщень, що виходять до тупикового коридора чи холу, не повинна перевищувати 80 осіб.

10.1.3 Ширину проходів, коридорів та інших горизонтальних шляхів евакуації в залежності від виду громадського будинку слід приймати згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд у всіх випадках з урахуванням:

- одномоментної щільності потоку людей, що евакуюються, не більше 5 осіб на 1 м²;
- мінімальної ширини проходів – 1м;
- мінімальної ширини коридора чи переходу, що веде до іншого будинку, – 1,4 м

Таблиця 10.1

Ступінь вогнестійкості будинку або споруди	Відстань, м, за щільності людського потоку при евакуації, люд/м ² *)				
	До 2 включно	Понад 2 до 3 включно	Понад 3 до 4 включно	Понад 4 до 5	5
Із приміщень, які розташовані між сходовими клітками або виходами назовні					
I, II, III	60	50	40	35	20
IIIб, IV	40	35	30	25	15
IIIa, IVa, V	30	25	20	15	10
Із приміщень з виходами у тупиковий коридор або хол					
I, II, III	30	25	20	15	10
IIIб, IV	20	15	15	10	7
IIIa, IVa, V	15	10	10	5	5

*) Відношення кількості осіб, що евакуюються, до площі шляху евакуації.

10.1.4 Коридори завдовжки більше 60 м слід розділяти протипожежними перегородками 2-го типу, розташованими на відстані не більше 60 м одна від одної та від торців коридору.

У будинках з умовною висотою понад 26,5 м зазначені перегородки повинні бути протипожежними 1-го типу.

У коридорах громадських будинків без природного освітлення або коридорах, недостатньо забезпечених природним освітленням відповідно до пункту 9.4.5 цих Норм, що призначені для евакуації 50 і більше осіб, слід передбачати систему димовидалення.

10.1.5 Уклон пандусів на шляхах пересування людей слід приймати згідно з вимогами ДБН В.2.2-40, а у стаціонарах закладів охорони здоров'я – 1:20.

10.1.6 Уклон маршів сходів на шляхах евакуації не повинен перевищувати 1:2 (крім сходів трибун спортивних споруд).

Уклон маршів сходів, що ведуть у підземні, підвальні та цокольні поверхи, на горище, а також сходів в надземних поверхах, не призначених для евакуації людей, допускається приймати 1:1,5.

10.1.7 Кількість підйомів в одному марші між площадками повинна бути не менше 3 і не більше 16 (за винятком криволінійних сходів). В одномаршових сходах, а також в одному марші дво- та тримаршових сходів у межах першого поверху допускається не більше 18 підйомів.

Вимоги цього пункту та пунктів 10.1.5, 10.1.6 не поширюються на проектування проходів зі сходишками між рядами місць у залах для глядачів, спортивних спорудах, аудиторіях з підлогою, що має похил.

10.1.8 У громадських будинках допускається використання як шляхів евакуації сходів, криволінійних у плані (крім закладів охорони здоров'я та дошкільних навчальних закладів). При цьому загальна місткість приміщень, з яких передбачається евакуація по таких сходах, не повинна перевищувати 5 осіб; ширина проступів у вузькій частині не повинна бути меншою за 0,22 м (у службових сходах – не менше 0,12 м).

10.1.9 Ширину евакуаційного виходу з коридору до сходових кліток та сходових маршів слід встановлювати залежно від кількості осіб, що підлягають евакуації через цей вихід, з розрахунку на 1 м ширини виходу чи маршу з урахуванням ступеня вогнестійкості будинку (крім кінотеатрів, клубів, центрів культури та дозвілля, театрів і спортивних споруд):

I, II	не більше	165 осіб;
III, IIIб, IV	»	115 осіб;
IIIa, IVa, V	»	80 осіб.

10.1.10 Ширина сходових маршів у громадських будинках не повинна перевищувати 2,5 м, а також повинна бути не менше розрахункової ширини виходу до сходової клітки з найбільш населеного поверху, але не менше:

1,35 м – у будинках з кількістю осіб, що перебувають у найбільш населеному поверсі, більше 200, а також у кінотеатрах, клубах, центрах культури та дозвілля, лікувально-профілактичних закладах незалежно від кількості місць;

1,2 м – в решті будинків, а також на сходах, що ведуть до приміщень, не пов'язаних з перебуванням в них глядачів та відвідувачів (у кінотеатрах, клубах, центрах культури та дозвілля) чи хворих (у будинках лікувально-профілактичних закладів);

0,9 м – на сходах, що ведуть до приміщення з кількістю осіб, які одночасно перебувають у ньому, не більше 5.

Проміжна площадка у прямому марші сходів повинна мати ширину не менше 1 м.

При розрахунковій ширині сходів більше 2,5 м слід передбачати додаткові розділові поручні, при цьому найбільша відстань між поручнями не повинна перевищувати 2,5 м.

10.1.11 Ширина сходових площадок повинна бути не менше ширини маршу. Ширина зовнішніх дверей повинна бути не менше ширини маршу сходів.

10.1.12 Один евакуаційний вихід (двері) допускається передбачати:

а) з розташованого на будь-якому поверсі приміщення в разі одночасного перебування у ньому не більше 50 осіб (у тому числі з амфітеатрів чи балконів залу для глядачів), якщо відстань від найвіддаленішої точки підлоги приміщення до зазначеного виходу не перевищує 25 м;

б) з одноповерхового будинку або вбудованих на першому поверсі житлових будинків приміщень громадського обслуговування загальною площею не більше 300 м² та кількістю одночасно перебуваючих на першому поверсі не більше 50 осіб.

10.1.13 Для евакуації з другого поверху двоповерхових громадських будинків як другий евакуаційний вихід допустиме влаштування сходів типу СЗ (зовнішніх відкритих) за таких умов:

Ступінь вогнестійкості будинку	Гранична кількість осіб, які евакуюються по зовнішніх відкритих сходах
I, II	70
III	50
IV, V	30

Примітка 1. Дане положення не стосується загальноосвітніх шкіл, шкіл-інтернатів, дошкільних навчальних закладів компенсуючого типу для дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, а також стаціонарних лікувальних закладів. Передбачати шляхи евакуації осіб з інвалідністю та громадян похилого віку по сходах типу СЗ не допускається.

При проектуванні зовнішніх відкритих сходів слід передбачати заходи щодо захисту від атмосферних опадів, а також запобігання обледенінню.

Примітка 2. Сходи типу СЗ у загальноорозвиваючих дошкільних навчальних закладах повинні мати уклон не більше 1:1 (45°), а в інших громадських будинках – не більше 1:0,6 (60°).

Ширина таких сходів повинна бути не менше 0,8 м, а ширина сходинок – не менше 0,2 м.

10.1.14 При влаштуванні проходу до сходів типу СЗ через плоскі покрівлі (у тому числі такі, що не експлуатуються) або зовнішні відкриті галереї несучі конструкції покриттів та галерей слід проектувати з класом вогнестійкості не менше R30 і групи М0 за межею поширення вогню.

10.1.15 При розділенні приміщень на частини з допомогою перегородок, що трансформуються, слід передбачати самостійні евакуаційні виходи з кожної частини.

10.1.16 Евакуаційні виходи з підвалу або цокольного поверху слід передбачати безпосередньо назовні.

У будинках з умовною висотою до 26,5 м включно допускається передбачати виходи з підвалу або цокольного поверху через загальні сходові клітки з виходом назовні, відокремленим від іншої частини сходової клітки на висоту одного поверху суцільною протипожежною перегородкою 1-го типу.

10.1.17 Сполучення між підвалом або цокольним поверхом та першим поверхом допускається влаштовувати по окремих сходах, що ведуть до коридора, холу або вестибюлю першого поверху, крім вестибюлю атріуму, за умови дотримання вимог ДБН В. 1.1-7.

10.2 Вимоги до елементів будинків

10.2.1 Сходові клітки повинні бути забезпечені природним освітленням через прорізи у зовнішніх стінах (крім сходових кліток типів СК2 та Н4, сходів у підземних, підвальних та цокольних поверхах, а також колосникових сходів у будинках видовищних закладів).

Площа вікон у зовнішніх стінах сходових кліток типу СК1 має бути не менше ніж $1,2 \text{ м}^2$, сходових кліток типів Н1, Н2, Н3 – не менше ніж $1,2 \text{ м}^2$. Такі вікна слід передбачати на кожному поверсі будинку. Вікна сходових кліток СК1, Н1, Н3 слід обладнувати пристроями для їх відчинення з рівня сходових площадок, маршів.

Сходові клітки СК1, СК2 у громадських будинках повинні мати двері з уцілінням в притворах та з пристроями для самозачинення.

У сходових клітках типу СК2 засклені світлові ліхтарі в покритті повинні мати площу не менше ніж 4 м^2 і люк для димовидалення площею не менше ніж $1,2 \text{ м}^2$ з дистанційним керуванням (з кожного поверху). Заповнення зазначених прорізів слід передбачати з армованого або загартованого скла.

10.2.2 У будинках I та II ступенів вогнестійкості з умовною висотою до 9 м допускається передбачати не більше 50 % сходових кліток типу СК2; при цьому відстань між маршами сходів повинна бути не меншою ніж 1,5 м, а в покритті сходових кліток повинні влаштовуватись люки з дистанційним керуванням для димовидалення у разі пожежі.

10.2.3 Сходи типу С2 (внутрішні відкриті) влаштовуються у будинках I та II ступенів вогнестійкості з дотриманням вимог ДБН В.1.1-7.

10.2.4 З приміщень громадських будинків незалежно від їх призначення (залів для глядачів, аудиторій, навчальних і торговельних приміщень, читальних залів, крім комор горючих матеріалів та майстерень) один або не більше 50 % виходів можуть бути безпосередньо у вестибюль, гардеробну, поверховий хол та фойє, які примикають до сходів типу С2.

При розміщенні в цокольному чи підвальному поверхах фойє, гардеробних, кімнат для куріння та туалетів допускається передбачати сходи типу С2 з підвального або цокольного поверхів до першого поверху.

10.2.5 У IV кліматичному районі та ШБ кліматичному підрайоні допускається влаштування евакуаційних сходів типу С3 (крім стаціонарних лікувальних закладів та навчально-виховних закладів, вказаних у примітці 1 до таблиці 10.2, а також для евакуації осіб з інвалідністю та громадян похилого віку).

10.2.6 Зовнішні пожежні драбини слід розташовувати на відстані між ними не більше 150 м по периметру будинку (за винятком головного фасаду).

10.2.7 У будинках з умовною висотою понад 26,5 м всі сходові клітки слід передбачати незадимлюваними згідно з вимогами ДБН В.1.1-7.

10.2.8 Вихід із сходової клітки типу Н2 у вестибюль слід влаштовувати через протипожежний тамбур-шлюз 1-го типу з підпором повітря в разі пожежі.

Стіни сходових кліток з підпором повітря не повинні мати інших прорізів, крім віконних у зовнішніх стінах та дверних, які ведуть у поверхові коридори, вестибюлі або назовні, а також отворів для подавання повітря з метою створення надлишкового тиску.

За наявності в будинку сходових кліток типу Н1 вхід на технічні поверхи повинен здійснюватись через повітряні зони, а вхід до сходових кліток Н3, Н4 – через протипожежні тамбур-шлюзи 1-го типу.

До протипожежних тамбур-шлюзів сходових кліток типів Н3, Н4 слід передбачати підпір повітря під час пожежі не менше 20 Па.

10.2.9 На шляхах евакуації у будинках, спорудах і приміщеннях громадського призначення для світлопрозорого заповнення дверей, фрамуг (у дверях, перегородках і стінах, включаючи внутрішні стіни сходових кліток) і перегородок слід застосовувати загартоване або армоване скло і склоблоки, крім протипожежних дверей і протипожежних перешкод, у яких застосовується вогнестійке скло.

10.2.10 За наявності протипожежних дверей, які за умови експлуатації повинні бути у відчиненому положенні, їх слід обладнувати пристроєм для їх автоматичного зачинення у разі пожежі.

10.2.11 У будинках з умовною висотою понад 26,5 м коридори та інші шляхи евакуації слід відокремлювати від приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттями 3-го типу.

10.3 Поверховість та вогнестійкість будинків

10.3.1 Площа поверху або його частини між протипожежними стінами 1-го типу (далі – площа протипожежного відсіку) залежно від ступеня вогнестійкості і поверховості (умовної висоти) будинків повинна бути не більше наведеної у таблиці 10.2, а для будинків підприємств побутового обслуговування, підприємств торгівлі та харчування, кінотеатрів, клубів, центрів культури та дозвілля, критих спортивних споруд, готелів даний показник приймається згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд.

10.3.2 Будинки умовною висотою понад 26,5 м слід розділяти по вертикалі на протипожежні відсіки протипожежними перекриттями з класом вогнестійкості не менше REI 120. Умовна висота нижнього протипожежного відсіку не повинна перевищувати 26,5 м. Висота наступних відсіків не повинна перевищувати 30 м (різниця рівнів розташування підлоги нижнього та підлоги верхнього перекриття відсіку). Площа протипожежного відсіку повинна бути не більше 2500 м².

Зонуванню підлягають інженерні системи (протипожежний водопровід, вентиляційні системи, смітєспроводи тощо).

Таблиця 10.2

Ступінь вогнестійкості будинку	Найбільша умовна висота (або поверховість)	Площа протипожежного відсіку, м ² , у будинку				
		одноповерховому	двоповерховому	3-5-поверховому	6-9-поверховому	Умовною висотою понад 26,5 м до 73,5 м
I	73,5 м	6000	5000	5000	5000	2500
II	47 м	6000	4000	4000	4000	2200
III	5 поверхів	3000	2000	2000	—	—
IIIa, IIIб	1 поверх	2500	—	—	—	—
IV	2 поверхи	2000	1400	—	—	—
IVa	1 поверх	800	—	—	—	—
IV	2 поверхи	1200	800	—	—	—

Примітка 1. Для культурно-видовищних і дозвіллевих закладів, критих спортивних споруд та шкіл, готелів, підприємств торгівлі та харчування тощо гранична поверховість та площа протипожежного відсіку встановлюється відповідними будівельними нормами за видами будинків та споруд.

Примітка 2. У будинках I та II ступенів вогнестійкості, обладнаних системами автоматичного пожежогасіння, площа протипожежного відсіку може бути збільшена не більше ніж удвічі.

Примітка 3. Ступінь вогнестійкості прибудованих до будинку навісів, терас, галерей, а також відокремлених протипожежними стінами службових та інших будинків і споруд допускається приймати на один ступінь вогнестійкості нижче ніж ступінь вогнестійкості будинку.

Кінець таблиці 10.2

Примітка 4.	У спортивних залах, залах ванн басейнів, залах підготовчих занять басейнів, вогневих зонах критих тирів у разі перевищення їх площі по відношенню до встановленої у даній таблиці протипожежні стіни слід передбачати між зальними та іншими приміщеннями. У приміщеннях вестибюлів і фойє в разі перевищення їх площі по відношенню до встановленої в даній таблиці не більше ніж на 15 % замість протипожежних стін допускається передбачати світлопрозорі протипожежні перегородки 2-го типу.
Примітка 5.	Площу протипожежного відсіку одноповерхових будинків з двоповерховою частиною, що займає менше 15 % від площі забудови будинків, допускається приймати як для одноповерхових будинків.
Примітка 6.	Площа протипожежного відсіку в підземних, підвальних і цокольних поверхах повинна бути не більше 700 м ² , за умови обладнання системами пожежогасіння у будинках I та II ступенів вогнестійкості допускається збільшувати її не більше ніж у двічі, крім гаражів, які проектується згідно з вимогами ДБН В.2.3-15
Примітка 7.	Дерев'яні стіни з внутрішнього боку, перегородки і стелі будинків V ступеня вогнестійкості дитячих дошкільних навчальних закладів, загальноосвітніх шкіл, шкіл-інтернатів, лікувальних і амбулаторно-поліклінічних закладів, дитячих оздоровчих таборів, клубів, центрів культури та дозвілля (крім одноповерхових будинків клубів з рубленими і брущатими стінами) повинні бути обштукатурені або оброблені засобами вогнезахисту, які забезпечують I групу вогнезахисної ефективності згідно з ГОСТ 16363.
Примітка 8.	Ступінь вогнестійкості будинку визначається класами вогнестійкості його будівельних конструкцій за видами граничних станів (R, E, I) та групою (M0, M1, M2) за межею поширення вогню за цими конструкціями відповідно до ДБН В. 1.1-7.

10.3.3 Аудиторії, актові та конференц-зали, зали зборів та зальні приміщення спортивних споруд необхідно розміщувати по поверхах згідно з таблицею 10.3.

Таблиця 10.3

Ступінь вогнестійкості будинку	Кількість місць у залі або аудиторії	Гранична найбільша умовна висота (або поверховість)
I	До 100	До 73,5 м
I	Від 100 до 150	До 47 м
I, II	Від 150 до 300	До 26,5 м
I, II	Понад 300 до 600	5 поверхів
I, II	» 600	3 поверхи
III	До 300	3 поверхи
III	Понад 300 до 600	2 поверхи
IIIa, IV, V	До 300	1 поверх
IIIб	» 500	1 поверх
IVa	100	1 поверх
Примітка 1. При визначенні граничного поверху розміщення аудиторій або залів, що мають похил підлоги, позначку підлоги слід приймати біля першого ряду місць.		
Примітка 2. Актові зали – лекційні аудиторії в будинках загальноосвітніх шкіл та шкіл-інтернатів III ступеня вогнестійкості слід розташовувати не вище другого поверху. Перекриття під такими залами повинні бути протипожежними 2-го типу.		

10.3.4 Не допускається розміщувати безпосередньо під приміщеннями, що призначені для одночасного перебування більше 50 осіб, а також у підвальних і цокольних поверхах приміщень, у яких застосовуються або зберігаються горючі гази і рідини, а також є процеси, що пов'язані з утворенням горючого пилу.

10.3.5 Огороджувальні конструкції переходів між будинками (корпусами, блоками) повинні мати клас вогнестійкості, що відповідає основному будинку. При перевищенні площ протипожежних відсіків, встановлених вимогами пункту 10.3.1 цих Норм, пішохідні та комунікаційні тунелі, стіни будинків у місцях примикання до них переходів і тунелів слід передбачати з негорючих матеріалів з класом вогнестійкості не менше REI 120 (для несучих та самонесучих стін), EI 120 (для зовнішніх ненесучих стін). Двері у прорізах цих стін, що ведуть до переходів і тунелів, повинні бути протипожежними 2-го типу.

10.3.6 У пожежонебезпечних господарських та технічних приміщеннях (коморах для зберігання горючих матеріалів, електрощитових, вентиляційних камерах тощо) перегородки повинні бути протипожежними 1-го типу.

10.3.7 Опорядження шляхів евакуації громадських будинків повинно відповідати вимогам пожежної безпеки ДБН В. 1.1-7, а також вимогам будівельних норм за видами будинків та споруд.

У висотних будинках умовною висотою понад 47 м опорядження шляхів евакуації необхідно передбачати з негорючих матеріалів або горючих матеріалів якщо:

- для опорядження стін, стель використовуються матеріали з показниками пожежної небезпеки не вище ніж Г1, В1, Д1, Т2 та індексом поширення полум'я не більше 10 згідно з ГОСТ 12.1.044;
- для опорядження підлог використовуються матеріали з показниками пожежної небезпеки не вище ніж Г2, РП1, Д1, Т2.

10.3.8 Опорядження стін і стель залів для глядачів і залів критих спортивних споруд з кількістю місць до 1500, аудиторій (більше 50 місць), конференц-залів, актових залів (крім залів, розташованих у будинках V ступеня вогнестійкості), а також торговельних залів приміщень підприємств роздрібної торгівлі та обідніх залів закладів ресторанного господарства в будинках I, II, III, IIIa, IIIб ступенів вогнестійкості слід передбачати з негорючих матеріалів або матеріалів з показниками пожежної небезпеки не вище ніж Г2, В2, Д2, Т2 та індексом поширення полум'я не більше 10.

У зазначених залах з кількістю місць більше 1500, у приміщеннях сховищ бібліотек та архівів, а також службових каталогів та описів у архівах опорядження стін та стель тільки з негорючих матеріалів або матеріалів з показниками пожежної небезпеки не вище ніж Г1, В1, Д1, Т2 та індексом поширення полум'я поверхнею не більше 10 згідно з ГОСТ 12.1.044.

У театрах незалежно від місткості зали опорядження стін та стель повинно бути виконано з матеріалів з показниками пожежної небезпеки не вище ніж Г2, В2, Д2, Т2.

У будинках умовною висотою понад 47 м опорядження стін та стель зальних приміщень необхідно передбачати з негорючих матеріалів або горючих матеріалів з показниками пожежної небезпеки не вище ніж Г1, В1, Д1, Т2 та індексом поширення полум'я поверхнею не більше 10 згідно з ГОСТ 12.1.044.

Опорядження (облицювання) стін та стель у приміщеннях (крім приміщень, розташованих у будинках V ступеня вогнестійкості), у яких можливе перебування більше 50 та більше осіб, забороняється передбачати з матеріалів з вищою пожежною небезпекою ніж:

Г2, В2, Д2, Т2 – для приміщень, у яких можливе перебування до 1500 осіб, а також класів, навчальних кабінетів, лабораторій закладів освіти;

Г1, В1, Д1, Т2 – для приміщень, у яких можливе перебування до 1500 та більше осіб.

10.3.9 У приміщеннях, не зазначених у пунктах 10.3.7 та 10.3.8, слід передбачати для поверхневих шарів конструкції підлог матеріали, у тому числі килимові покриття, з показниками пожежної небезпеки не вище ніж В2, РП2, Т2.

Килимові покриття мають бути наклеєні на негорючу основу (крім будинків V ступеня вогнестійкості).

В усіх приміщеннях громадських будинків допускається влаштовувати підлоги (окрім підлог ліфтових холів) з деревини.

10.3.10 У межах нижнього поверху кожного протипожежного відсіку по периметру будинку повинні передбачатись евакуаційні балкони або відкриті галереї (з урахуванням пункту 10.1.9) з

виходом на них із незадимлюваних сходових кліток, коридорів та приміщень. Площа таких балконів або відкритих галерей повинна бути розрахована на можливість перебування на них найбільшої кількості людей, які одночасно перебувають на всіх поверхах протипожежного відсіку. У будинках з приміщеннями для сну (готелі та ін.) такі балкони, площадки і галереї слід передбачати на кожному поверсі, починаючи з 17-го.

10.3.11 У разі розміщення у громадських будинках умовною висотою понад 47 м зальних приміщень місткістю понад 50 осіб відстань від дверей цих приміщень до незадимлюваних сходових кліток (повітряної зони сходової клітки типу Н1 або протипожежного тамбур-шлюзу сходової клітки типу Н3, Н4) не повинна перевищувати 20 м.

На експлуатованих покрівлях громадських будинків умовною висотою понад 47 м у разі розміщення на них відкритих сезонних ресторанів, кафе, оглядових майданчиків з одночасним перебуванням більше ніж 50 осіб необхідно передбачати не менше двох евакуаційних виходів. При цьому кількість людей, що можуть одночасно перебувати на таких покрівлях, не повинна перевищувати 100 осіб.

10.3.12 Опорядження і облицювання підлоги, стін та стелі на шляхах евакуації та в зальних приміщеннях необхідно передбачати із негорючих матеріалів або горючих матеріалів з показниками пожежної небезпеки не вище ніж вказані у пунктах 10.3.7, 10.3.8 та індексом поширення полум'я не більше 10 згідно з ГОСТ 12.1.044.

10.3.13 Вимоги, у тому числі вимоги пожежної безпеки до електрообладнання наведені у ДБН В.2.5-23, ДБН В.2.5-56.

10.3.14 Вимоги до улаштування пожежних кран-комплектів та їх шаф наведені у ДСТУ EN 671-1, ДСТУ EN 671-2 та ДБН В.2.5-64.

10.3.15 Перелік приміщень громадських будинків, які повинні обладнуватись системами протипожежного захисту, наведені у ДБН В.2.5-56.

11 БЕЗПЕКА ЕКСПЛУАТАЦІЇ БУДИНКІВ

11.1 Громадські будинки і споруди мають бути запроектовані, зведені та обладнані таким чином, щоб попередити ризик отримання травм відвідувачам та персоналу при пересуванні всередині і біля будинку та споруди, при вході та виході з них, а також у разі користування їх елементами та інженерним обладнанням згідно з вимогами ДБН В.1.2-8, ДБН В.1.2-9.

11.2 При проектуванні громадських будинків необхідно організувати безпечні підходи і під'їзди до будинків, можливість безпечного переміщення відвідувачів усередині будинків, у тому числі осіб з інвалідністю, осіб з обмеженою рухомістю і дітей згідно з вимогами ДБН В.2.2-40.

Слід передбачати можливість вносити і виносити обладнання, меблі, ноші з хворим тощо.

11.3 У будинках можуть бути передбачені захисні пристрої, що виключають можливість несанкціонованого проникнення.

11.4 Уклон і ширина маршів та пандусів, висота сходинок, ширина проступів, ширина сходових площадок, висота проходів по сходах підвалу, експлуатованому горищу, а також розміри дверних прорізів повинні забезпечувати зручність та безпеку пересування, можливість переміщення предметів обладнання відповідних приміщень. Мінімальну ширину і максимальний уклон сходових маршів слід приймати згідно з таблицею 11.1.

Висота перепадів у рівні підлоги різних приміщень і просторів у будинку повинна бути безпечною. У необхідних випадках мають бути передбачені поручні та пандуси. Кількість підйомів в одному марші або на перепаді рівнів повинна бути не менше 3 і не більше 18. Застосування сходів з різною висотою і глибиною сходинок не допускається.

Таблиця 11.1 – Мінімальна ширина і максимальний уклон сходових маршів

Найменування маршу	Мінімальна ширина, м	Максимальний уклон
Марші сходів, що ведуть на перші поверхи будинків: двоповерхових	1,2 – 1,35	1:1,5
триповерхових і більше	1,2 – 1,35	1:1,75

11.5 Висота огорожі зовнішніх сходових маршів і площадок, балконів, лоджій, терас і у місцях небезпечних перепадів повинна бути не менше ніж 1,2 м. Сходові марші і площадки внутрішніх сходів повинні мати огорожу з поручнями заввишки не менше ніж 0,9 м.

Огорожі повинні бути непереривними, обладнані поручнями і розраховані на сприйняття горизонтальних навантажень не менше ніж 0,3 кН/м.

11.6 При суцільному зашкленні фасадів рекомендується, починаючи з 2-го поверху, із внутрішнього боку передбачати конструктивні заходи (огорожі) до рівня 1,2 м від підлоги з метою забезпечення безпеки людей та зменшення психологічного дискомфорту – висотобоязні.

11.7 На вікнах сходових площадок слід передбачати металеву огорожу заввишки не менше 1,2 м.

11.8 Конструктивні рішення елементів громадських будинків і споруд (у тому числі розташування порожнин, способи герметизації місць пропуску трубопроводів через конструкції, влаштування вентиляційних отворів, розміщення теплової ізоляції) мають передбачати захист від проникнення комах та гризунів.

11.9 У будинках і земельних ділянках громадських будинків і споруд мають бути передбачені заходи, направлені на зменшення ризиків кримінальних правопорушень і їх наслідків, заходи, що сприяють захисту відвідувачів і персоналу закладів і мінімізації можливої шкоди при виникненні протиправних дій. Ці заходи можуть включати застосування вибухозахисних конструкцій, відеоспостереження, кодових замків, систем охоронної сигналізації, захищених конструкцій віконних прорізів у перших, цокольних і верхніх поверхах, у приямках підвалів, а також вхідних дверей, дверей, які ведуть у підвал, на горище та в інші приміщення.

Загальні системи безпеки і зокрема системи відеоспостереження охоронної сигналізації мають забезпечувати захист протипожежного обладнання від несанкціонованого доступу та вандалізму.

11.10 Громадські будинки і споруди проектуються і будуються з урахуванням вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту відповідно до ДБН В.1.2-4.

Огороджувальні та несучі будівельні конструкції громадських будинків і споруд, у яких розміщено захисні споруди цивільного захисту або споруди подвійного призначення, розраховуються на додаткові навантаження та їх сполучення згідно з ДБН В.2.2-5.

11.11 Приміщення технічних центрів кабельного телебачення повинні мати входи ззовні; приміщення електрощитової (в тому числі для обладнання зв'язку, систем автоматизації, диспетчеризації і телебачення) повинно мати вхід безпосередньо ззовні або з коридора (холу); до місця встановлення телефонних розподільних шаф підхід має бути влаштований також з коридора.

11.12 Електрощитову, приміщення технічних центрів кабельного телебачення, місця для телефонних розподільних шаф не слід розміщувати під приміщеннями з мокрими процесами (ванними, санвузлами, душовими, клізменними).

11.13 Висота порогів не повинна перевищувати 0,025 м. Усі перепади від 0,005 м до 0,025 м повинні мати похилий профіль. Не слід використовувати поодинокі сходинки (1-2 сходинки) на шляху руху людей, а при перепаді висот потрібно застосовувати пандуси з уклоном відповідно до ДБН В.2.2-40.

11.14 За наявності у приміщенні уступу з перепадом рівнів підлоги 0,25 м і більше на верхньому рівні необхідно передбачати огорожу заввишки 0,9 м або інші конструкції, пристрої.

11.15 Зовнішні віконні прорізи з висотою підвіконня від рівня підлоги менше 0,6 м повинні мати пристрої безпеки, що захищають від випадкового падіння з будинку, якщо різниця між рівнем підлоги і поверхнею зовні перевищує 1,5 м.

11.16 Перемички, які розташовані у прорізах над пішохідними шляхами, повинні встановлюватись на висоті не менше 2,1 м.

11.17 Для дверей, що не мають обрамлення, а також для внутрішніх застклених дверей, якщо відстань від скла до рівня підлоги менше 0,9 м, повинно застосовуватись безпечне скло (загартоване, армоване).

11.18 Скляні двері, що не мають обрамлення, необхідно забезпечувати покажчиками, які мають площу не менше 0,02 м² і розташовуються на висоті 0,7-1,5 м від рівня підлоги. Це саме стосується дверей, що відчиняються на обидва боки.

11.19 Двері на петлях, що гойдаються, та двері-вертушки на шляхах пересування осіб з інвалідністю мають дублюватися розпашними або розсувними.

У нижній частині полотен дверей, якими користуються особи з інвалідністю на колясках, застосовується прозоре застклення, розташоване не вище 0,9 м від рівня підлоги. Для застклення використовується загартоване скло, захищене протиударною смутою на висоту не менше 0,3 м від підлоги; на склі повинен бути покажчик, аналогічний передбаченому у пункті 11.18.

11.20 У будинках з уклоном покрівлі не більше 12 % (включно) заввишки від рівня землі до карниза чи до верху зовнішньої стіни (парапету) більше 10 м, а також у будинках з уклоном покрівлі понад 12 % та заввишки від рівня землі до карниза більше 7 м слід передбачати відповідну огорожу на покрівлі згідно з вимогами ДСТУ Б В.2.6-49, ДБН В.1.1-7.

11.21 Якщо влаштовуються зовнішні водостоки, повинна бути виключена можливість утворення і падіння полою.

11.22 У пішохідних зонах будинків і комплексів для забезпечення захисту пішоходів від дискомфортної дії вітрових потоків рекомендується використовувати вітрозахисні стіни та екрани.

11.23 На території громадських будинків і споруд слід передбачати електрообладнання та електроосвітлення входів до будинків, майданчиків, пішохідних зон, переходів та елементів благоустрою згідно з ДСТУ-Н Б В.2.5-83.

12 ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

12.1 Розділ "Енергоефективність" у складі проектної документації слід виконувати згідно з вимогами ДБН В.2.6-31, ДСТУ Б А.2.2-8 та ДСТУ Б А.2.2-12.

12.2 Громадські будинки і споруди слід проектувати класом енергоефективності не нижче "С" згідно з ДБН В.2.6-31.

Огороджувальні конструкції будинків і споруд слід проектувати так, щоб розрахункові значення величин приведенного опору теплопередачі, визначені з урахуванням теплопровідних включень згідно з ДСТУ Б В.2.6-189, були не менше ніж нормативні значення, встановлені ДБН В.2.6-31.

Вимоги щодо енергозбереження рішень з інженерного обладнання та систем опалення, вентиляції та кондиціонування будівель необхідно враховувати згідно з ДБН В.2.5-67

12.3 Сумарну річну енергопотребу для громадських будинків і споруд, яку встановлюють згідно з ДСТУ Б А.2.2-12, на опалення й охолодження слід відносити до кондиціонованого (опалювального) об'єму, м³, а для готелів – до площі, м².

Нормативне значення річної питомої енергопотреби на опалення й охолодження громадських будинків і споруд при реконструкції та технічному переоснащенні будинків допускається приймати з коефіцієнтом від 1 до 1,25.

12.4 Слід застосовувати обладнання інженерних систем (крім систем протипожежного захисту) класом енергоефективності, за його визначеності для даного типу обладнання, не нижче "С" та

не нижче ніж клас енергоефективності інженерної системи. Рекомендується застосовувати обладнання вищого класу енергоефективності ніж клас енергоефективності інженерної системи.

12.5 Світлопрозорі огорожувальні конструкції рекомендується проектувати площею згідно з ДБН В. 2. 5-28.

12.6 Встановлення дефлекторів на викиді витяжних систем не допускається, окрім сміттєпроводів.

12.7 Холодильні машини будинків з центральною системою кондиціонування повітря проектується з пристроями, що забезпечують відведення теплоти конденсації холодильного агента до системи гарячого водопостачання.

12.8 Підвищувальні насоси систем водопостачання громадських будинків і споруд повинні проектуватися з автоматикою, що забезпечує зменшення споживання електроенергії при скороченні споживання води.

12.9 Енергоефективність та економічну оцінку застосовуваних джерел визначають згідно з ДСТУ Б А.2.2-8, ДСТУ Б А.2.2-12 та ДСТУ Б EN 15459.

12.10 Проектування вікон та дверей необхідно здійснювати з урахуванням положень ДСТУ-Н Б.В.2.6-146 та ДСТУ Б В.2.6:79. Опір теплопередачі вхідних дверей у будинки повинен відповідати положенням ДБН В.2.6-31.

13 ВИМОГИ ДОСТУПНОСТІ ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ВІДВІДУВАЧІВ

13.1 При проектуванні громадських будівель, споруд та груп приміщень слід створювати рівні можливості одержання послуг усіма категоріями населення, у тому числі маломобільним групам населення згідно з вимогами ДБН В.2.2-40.

Проектні рішення, пристрої та заходи мають передбачати зручність для усіх груп користувачів, у тому числі маломобільних без додаткової алаптації та пристосувань. У разі неможливості універсальних рішень, слід застосовувати розумне пристосування для маломобільних груп населення згідно з вимогами ДБН В.2.2-40

Примітка. Будинки спеціалізованих закладів для осіб з інвалідністю та громадян похилого віку проектується згідно з ДБН В.2.2-18.

13.2 У громадських будинках повинно бути передбачене безперешкодне і зручне переміщення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення по ділянці установи, закладу чи підприємства.

13.3 Дверні і відкриті прорізи в стіні повинні мати ширину в чистоті не менше 0,9 м. При глибині ніші відкритого прорізу більше 1,0 м її ширину слід приймати за шириною комунікаційного проходу, але не менше 1,2 м.

Дверні прорізи не повинні мати порогів і перепадів висот.

13.4 За відсутності у будинку ліфтів і неможливості влаштування пандуса слід передбачати встановлення спеціального підйомника або ліфта, пристосованого для індивідуального користування відвідувачами на кріслах колісних, відвідувачів, що мають труднощі з пересуванням, чи використовують милиці, ходунки, або відвідувачі з дитячими візками з урахуванням вимог підрозділу 8.6 "Ліфти". Ліфти чи підйомники повинні бути обладнані поручнями, розташовані на висоті 1,1 м від рівня підлоги. Перед виходом слід передбачати площадку для маневрування кріслом колісним діаметром не менше 1,5 м.

13.5 Ліфти чи підйомники повинні бути обладнані поручнями, розташованими на висоті 1,0-1,2 м від рівня підлоги. Перед виходом слід передбачати площадку для маневрування кріслом колісним діаметром не менше ніж 1,5 м.

13.6 Кнопки керування ліфтом, іншими підйомними та допоміжними механізмами і приладами повинні мати рельєфні позначення. На перилах поручнів повинні передбачатися рельєфні позначення поверхів.

13.7 Не допускається в розрахунку шляхів евакуації маломобільних груп населення враховувати сходи типу СЗ.

Пандус, який служить шляхом евакуації з другого і вище розташованих поверхів, повинен бути безпосередньо зв'язаний з виходом із будинку назовні.

13.8 Уздовж обох боків усіх сходів і пандусів, а також біля всіх перепадів висот більше 0,45 м повинна встановлюватися огорожа з поручнями. Поручні перил з внутрішнього боку сходів мають бути безперервними по всій їх висоті.

Діаметр поручнів для більш надійного охоплення повинен бути 32-38 мм.

13.9 В аудиторіях з амфітеатром, залах для глядачів і лекційних залах біля місць або зон для глядачів на кріслах колісних слід передбачати пристрої для їхньої безпеки (огорожу, буферну смугу тощо).

13.10 В аудиторіях, залах для глядачів і лекційних залах місткістю більше 50 осіб, обладнаних фіксованими сидічими місцями, необхідно передбачати не менше 4 % крісел із вмонтованими системами індивідуального прослуховування. Допускається застосовувати в залах індукційний контур чи інші інженерні системи для індивідуальних безпроводових пристроїв. Ці місця слід розташовувати в зоні гарної видимості сцени і сурдоперекладача.

13.11 Зона обслуговування маломобільних відвідувачів біля столів, прилавків і робочих місць повинна мати вільний простір розмірами у плані не менше 0,9 м × 1,5 м.

13.12 Робочі поверхні кіосків, прилавків для торгівлі та обслуговування населення, стійок або їх частин у гардеробах, буфетах, реєстратурах, вікна касових кабін тощо слід розташовувати на висоті не більше 0,8 м від рівня пішохідної частини шляху або підлоги приміщення

14 ДОВГОВІЧНІСТЬ І РЕМОНТОПРИДАТНІСТЬ

14.1 Несучі конструкції громадських будинків і споруд повинні відповідати вимогам ДБН В.1.2-2, ДБН В.1.2-6, ДБН В.1.2-8, ДБН В.1.2-9, ДБН В.1.2-14.

14.2 Якість несучих конструкцій будинку та споруди, яка визначається показниками їх міцності і стійкості, а також строк служби будинку в цілому, повинні зберігатися в допустимих межах з урахуванням вимог ДБН В.1.2-14, ДБН В.2.6-98, ДБН В.2.6-162, ДБН В.2.6-198.

14.3 Проектними рішеннями громадських будинків має бути забезпечено технічну можливість заміни елементів, деталей, обладнання зі строками служби, меншими ніж передбачений строк служби (експлуатації) будинку. Матеріали, конструкції та технології будівельних робіт слід обирати з урахуванням забезпечення мінімальних подальших витрат на ремонт, технічне обслуговування та експлуатацію.

14.4 Конструкції і деталі повинні бути виконані з матеріалів, що відзначаються стійкістю до можливого впливу вологи, низьких температур, агресивного середовища, біологічних та інших несприятливих факторів згідно з ДБН В.1.2-9, ДСТУ Б В.2.6-145.

14.5 До обладнання, арматури та приладів інженерних систем будинку і їх з'єднань повинна бути забезпечена можливість доступу для огляду, технічного обслуговування, ремонту та заміни.

Обладнання і трубопроводи мають бути закріплені на будівельних конструкціях будинку таким чином, щоб їх працездатність не порушувалася у разі можливих переміщень конструкцій.

14.6 При зведенні будинків у районах зі складними інженерно-геологічними умовами, районах, що зазнають сейсмічних впливів, підробки, просідання та інших переміщень ґрунту, включаючи морозне здимання, вводи інженерних комунікацій повинні виконуватися з урахуванням необхідності компенсації можливих деформацій основи згідно з вимогами ДБН В.2.5-39, ДБН В.2.5-74, ДБН В.2.5-75 та іншими нормами щодо інженерних мереж.

ДОДАТОК А
(обов'язковий)

**ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ГРУП БУДИНКІВ ТА ПРИМІЩЕНЬ
ГРОМАДСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ**

1. Будинки, споруди та приміщення закладів дошкільної освіти

Заклади дошкільної освіти загальноорозвиваючі і компенсуючого типу (спеціальні та санаторні).

Заклади дошкільної освіти, об'єднані із закладом загальної середньої освіти I, I-II та I-III ступенів.

2. Будинки, споруди та приміщення закладів освіти

Заклади загальної середньої освіти та спеціалізовані школи I, I-II і I-III ступенів.

Загальноосвітні спеціальні та санаторні школи-інтернати.

Міжшкільні навчально-виробничі комбінати (міжшкільні ресурсні центри).

Заклади позашкільної освіти.

Професійні (професійно-технічні) заклади освіти.

Заклади вищої освіти.

Заклади післядипломної освіти.

3. Будинки, споруди і приміщення охорони здоров'я та відпочинку

Лікувально-профілактичні заклади.

Медико-профілактичні заклади.

Установи судово-медичної експертизи.

Аптечні заклади.

Санаторії та санаторії-профілакторії.

Заклади відпочинку та туризму.

Готелі, мотелі, кемпінги та інші засоби тимчасового розміщення (проживання).

4. Будинки, споруди і приміщення фізкультурно-оздоровчі та спортивні

Відкриті фізкультурно-спортивні споруди.

Криті споруди та будинки.

Фізкультурно-спортивні та фізкультурно-оздоровчі комплекси.

5. Будинки, споруди та приміщення культурно-видовищних, дозвілєвих та культових закладів

Бібліотеки.

Музеї та виставки.

Заклади дозвілля (клуби, центри культури і дозвілля тощо).

Видовищні заклади (театри, концертні зали, кінотеатри, цирки тощо).

Культові будинки, споруди та комплекси.

6. Будинки, споруди та приміщення підприємств торгівлі та харчування

Підприємства роздрібної торгівлі.

Торговельні та торговельно-розважальні центри.

Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства).

7. Будинки, споруди та приміщення підприємств побутового обслуговування

Комплексні підприємства побутового обслуговування.

Лазні, лазнево-оздоровчі комплекси.

Хімчистки та пральні.

8. Будинки, споруди та приміщення закладів соціального захисту населення

Територіальні центри соціального обслуговування, будинки нічного перебування, центри реінтеграції, соціальної адаптації, соціальні готелі.

Будинки-інтернати загального та спеціального типу.

Центри зайнятості населення.

9. Будинки, споруди та приміщення науково-дослідних установ, проектних і громадських організацій та управління

Науково-дослідні інститути (за винятком значних спеціальних споруд).

Проектні та конструкторські організації.

Інформаційні центри.

Установи органів управління.

Суди і прокуратура, нотаріально-юридичні заклади

Правоохоронні організації (податкові служби, митниця)

Установи громадських організацій.

Установи кредитування, страхування та комерційного призначення.

Банки і банківські сховища.

Архіви та депозитарії.

10. Будинки, споруди та приміщення транспорту, призначені для безпосереднього обслуговування населення

Вокзали усіх видів транспорту.

Контори обслуговування пасажирів та транспортні агентства, касові павільйони.

11. Будинки, споруди та приміщення комунального господарства (окрім виробничих, складських та транспортних будинків і споруд)

Установи для громадянських обрядів, поховальні бюро, крематорії.

Житлово-експлуатаційні заклади.

Громадські туалети.

12. Багатофункціональні будинки та комплекси, що включають приміщення різного призначення

ДОДАТОК Б (обов'язковий)

ПІДРАХУНОК ЗАГАЛЬНОЇ, КОРИСНОЇ ТА РОЗРАХУНКОВОЇ ПЛОЩІ, БУДІВЕЛЬНОГО ОБ'ЄМУ, ПЛОЩІ ЗАБУДОВИ ТА ПОВЕРХОВОСТІ БУДИНКІВ

Б.1 Загальна площа громадського будинку визначається як сума площ усіх поверхів (включаючи технічні, мансардний, цокольний та підвальні).

Площу поверхів будинків слід вимірювати в межах внутрішніх поверхонь зовнішніх стін. Площу антресолей, переходів до інших будинків, зашкленених веранд, галерей та балконів залів для глядачів та інших залів слід включати до загальної площі будинку. Площу багатосвітлових приміщень слід включати до загальної площі будинку в межах тільки одного поверху.

Якщо зовнішні стіни мають нахил, площа поверху вимірюється на рівні підлоги.

Загальна площа приміщень у громадських будинках і спорудах, а також у приміщеннях громадського призначення, вбудованих чи вбудовано-прибудованих до будинків іншого призначення (у тому числі, житлових) повинна включати площі лоджій, балконів, веранд, терас із знижувальними коефіцієнтами: для лоджій – 0,5; для балконів і терас – 0,3; для веранд – 1,0.

Б.2 Корисна площа громадського будинку визначається як сума площ усіх розташованих в ньому приміщень, а також балконів і антресолей у залах, фойє тощо за винятком сходових кліток, ліфтових шахт, внутрішніх відкритих сходів і пандусів.

Б.3 Розрахункова площа громадського будинку визначається як сума площ усіх розташованих у ньому приміщень, за винятком коридорів, тамбурів, переходів, сходових кліток, ліфтових шахт, внутрішніх відкритих сходів, а також приміщень, призначених для розміщення інженерного обладнання та інженерних мереж.

Площа коридорів, що використовуються як рекреаційні приміщення в будинках навчальних закладів, а в будинках лікарень, санаторіїв, будинків відпочинку, кінотеатрів, клубів, центрів культури і дозвілля та інших закладів, призначених для відпочинку або очікування відвідувачів, включається до розрахункової площі.

Площі радіовузлів, комутаційних, підсобних приміщень при естрадах і сценах, кіноапаратних, ніш завширшки не менше 1 м та заввишки 1,8 м і більше (за винятком ніш інженерного призначення), а також вбудованих шаф (за винятком вбудованих шаф інженерного призначення) включаються до розрахункової площі будинку.

Б.4 Площа горища (технічного горища), технічного підпілля, якщо висота від підлоги до низу конструкцій, що виступають, менше 1,9 м, а також лоджій, тамбурів, зовнішніх балконів, портиків, ґанків, зовнішніх відкритих сходів до загальної, корисної та розрахункової площі будинку не включається.

Б.5 Площу приміщень будинків слід визначати за їх розмірами, виміряними між опорядженими поверхнями стін і перегородок на рівні підлоги (без врахування плінтусів). При визначенні площі мансардного приміщення враховується площа цього приміщення з висотою похилої стелі не менше 1,9 м.

Б.6 Будівельний об'єм будинку визначається як сума будівельного об'єму вище позначки $\pm 0,00$ (надземна частина) і нижче цієї позначки (підземна частина).

Будівельний об'єм надземної та підземної частин будинку визначається в межах обмежувальних поверхонь із включенням огорожувальних конструкцій, світлових ліхтарів, куполів тощо, починаючи з позначки чистої підлоги кожної із частин будинку, без урахування архітектурних деталей та конструктивних елементів, що виступають, підпільних каналів, портиків, терас, балконів, об'єму проїздів і простору під будинком на опорах (у чистоті).

Б.7 Площа забудови будинку визначається як площа горизонтального перерізу по зовнішньому обводу будинку на рівні цоколя, включаючи частини, що виступають. Площа під будинком, розташованим на опорах, а також проїзди під будинком включаються до площі забудови.

Б.8 При визначенні **поверховості будинку** до числа поверхів включаються всі надземні поверхи, у тому числі технічний поверх, мансардний, а також цокольний поверх, якщо верхній рівень його перекриття знаходиться вище середньої планувальної позначки землі не менше ніж на 2 м. Технічний поверх, розташований над верхнім поверхом, при визначенні поверховості будинків не враховується.

При різній кількості поверхів у різних частинах будинку, а також при розташуванні будинку на ділянці з уклоном, коли за рахунок уклону збільшується кількість поверхів, поверховість визначається окремо для кожної частини будинку, виходячи з рівня виходу з будинку.

Б.9 Склад обов'язкових техніко-економічних показників по громадських будинках слід приймати відповідно до ДБН А.2.2-3.

ДОДАТОК В
(обов'язковий)

ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ АТРІУМІВ (ПАСАЖІВ)

В.1 Вимоги цього додатка поширюються на громадські будинки, які мають у своєму складі один або декілька атріумів (пасажів). Вимоги регламентують тільки специфічні вимоги протипожежного захисту будинків з атріумом. Решту вимог протипожежного захисту треба обирати згідно з чинними нормами за видами будинків і функціональним призначенням приміщень.

Об'ємно-планувальні та конструктивні рішення. Обмеження поширення пожежі

В.2 Рівень підлоги атріуму повинен бути розташований не нижче планувальної позначки землі, а підлоги верхнього поверху суміжних з атріумом приміщень – не більше умовної висоти 26,5 м.

В.3 Технічні приміщення (за винятком тепловузлів, бойлерних), приміщення для зберігання горючих матеріалів або негорючих матеріалів у горючій упаковці, майстерні та інші пожежо-небезпечні приміщення повинні бути відокремлені від атріума суцільною протипожежною перегородкою 1-го типу та перекриттям 3-го типу.

В.4 В атріумі не допускається влаштування об'єктів малих архітектурних форм і гардеробів, окрім лав, фонтанів та інших елементів благоустрою.

В.5 Атріум допускається проектувати в будинках не нижче II ступеня вогнестійкості.

В.6 Засклення прорізів в огорожувальних конструкціях покриття атріума повинно бути силікатним і мати захист проти утворення осколків у разі його руйнування.

В.7 Опорядження внутрішніх поверхонь атріуму слід виконувати з негорючих матеріалів.

У суміжних з атріумом приміщеннях слід застосовувати будівельні матеріали з показниками пожежної небезпеки не вище ніж Г1, В2, Д2, Т2 (для опорядження стін та стель); В2, РП2, Д2, Т2 (для поверхневих шарів конструкцій підлог, у тому числі килимових покриттів).

Матеріали, що застосовуються на шляхах евакуації атріуму, мають відповідати ДБН В.1.1-7.

Забезпечення безпечної евакуації людей

В.8 Для атріума треба передбачати щонайменше один евакуаційний вихід, що веде безпосередньо назовні. З усіх суміжних з атріумом приміщень, що мають вихід до атріума, слід передбачати евакуаційний вихід, який повинен обминати атріум. Сходові клітки, по яких евакуюються люди із суміжних з атріумом приміщень, повинні мати вихід безпосередньо назовні.

В.9 Шляхи евакуації по горизонтальному проходу, що суміжні з атріумом, повинні виділятися у протипожежний відсік або секцію зі стінами, перегородками, що мають клас вогнестійкості REI 45 та EI 45 відповідно, та перекриттями REI 45. Двері, які відокремлюють атріум від евакуаційних коридорів, та двері сходових кліток, що виходять у бік атріума, мають бути протипожежними 2-го типу.

В.10 Виходи до атріума зі сходових кліток, ліфтових холів та інших шляхів евакуації повинні бути обладнані протипожежними тамбур-шлюзами 1-го типу з підпором повітря під час пожежі. Підпір повинен забезпечувати надлишковий тиск не менше 20 Па за умови одних відчинених дверей тамбур-шлюзу.

В.11 Усі двері до атріума повинні мати ущільнення і пристрої для самозачинення.

В.12 Атріум і шляхи евакуації, що освітлюються з багатосвітлового простору покриття, повинні мати аварійне освітлення 1-ї категорії надійності електропостачання.

Основні інженерно-технічні засоби захисту від пожежі

В.13 Для атріума треба влаштовувати систему димовидалення.

В.14 Якщо площа горизонтального перерізу атріума більша за 1600 м², під покриттям атріума слід передбачати влаштування димових зон. Димові зони слід проектувати з урахуванням можливої

локалізації осередку пожежі і відокремлювати їх вертикальними завісами з негорючих матеріалів. Висота завіс повинна бути щонайменше 5 % від висоти атріума.

B.15 Для атріумів заввишки до 10 м допускається влаштування системи природного димовидалення. В атріумах об'ємом до 2500 м³ природне димовидалення проектується згідно з ДБН В.2.5-56.

B.16 Мінімальну загальну площу клапанів димовидалення слід обчислювати за формулою:

$$S \geq 0,5 h_a^2, \quad (\text{B.1})$$

де S – площа клапанів димовидалення, м²;
 h_a – висота атріума, м.

B.17 До нижньої частини атріума повинен бути забезпечений вільний приплив повітря ззовні будинку через клапани загальною площею не менше за розрахункову для клапанів димовидалення.

B.18 Відкривання клапанів димовидалення і клапанів припливу повітря повинно здійснюватися автоматично від сигналу станцій пожежної сигналізації, дистанційно від кнопок, а також у ручному режимі. Відкриванню клапанів не повинні перешкоджати атмосферні опади.

B.19 Максимальний час відкривання клапанів системи димовидалення слід обчислювати за формулою:

$$S_a h_a^{2/3} h_n^{-1}, \quad (\text{B.2})$$

де t – час відкривання клапанів, хв;
 S_a – площа горизонтального перерізу атріума, тис. м²;
 h_a – висота атріума, м;
 h_n – висота прорізів приміщень першого поверху, які виходять в атріум, м.

Розрахунок слід проводити із застосуванням висоти h_n одного з прорізів, які мають максимальну площу. Якщо в суміжному з атріумом приміщенні виникнення і розвиток пожежі неможливий, прорізи до нього не враховують.

B.20 Якщо площа клапанів або розрахунковий час їх відкривання не можуть бути технічно реалізованими або влаштування природного димовидалення недоцільне, слід влаштовувати примусове димовидалення згідно з B.21.

B.21 Для атріумів заввишки понад 10 м треба влаштовувати систему загального примусового димовидалення. Система повинна забезпечувати димовидалення з зони під покриттям атріума і вільний приплив повітря ззовні будинку до нижньої частини атріума в об'ємі диму, що вилучається.

B.22 Мінімальну кратність обміну повітря в атріумі треба обчислювати залежно від загального об'єму атріума, висоти і ширини прорізів приміщень першого поверху, які виходять в атріум:

$$2 h_n^{3/2} b_n V_a^{-1}, \quad (\text{B.3})$$

де n – кратність обміну повітря, год⁻¹;
 V_a – об'єм атріума, тис. м³;
 h_n – висота прорізу, м;
 b_n – ширина прорізу, м.

Розрахунок слід проводити із застосуванням висоти h_n , ширини b_n одного з прорізів, які мають максимальну площу. Якщо в суміжному з атріумом приміщенні виникнення і розвиток пожежі неможливі, прорізи до нього не враховують.

B.23 Розрахунковий обмін повітря повинен бути забезпечений за температури диму до 300 °С. Розрахунковий аварійний час роботи системи димовидалення слід обирати 3 год. Вентилятори повинні бути резервованими.

B.24 Включення системи примусового димовидалення повинно здійснюватися автоматично від сигналу станцій пожежної сигналізації і дистанційно від кнопок.

В.25 Система димовидалення атріума повинна живитися від електромережі 1-ї категорії надійності електропостачання.

В.26 У межах суміжного з атріумом протипожежного відсіку всі приміщення мають бути обладнані пожежною сигналізацією з димовими пожежними сповіщувачами. Виняток складають умивальні і туалети, приміщення особистої гігієни, душові, басейни, насосні та інші приміщення з мокрим процесом, а також приміщення, в яких відсутні горючі матеріали.

В.27 Будинки з атріумом повинні мати систему оповіщення про пожежу 5-го типу згідно з ДБН В.2.5-56.

ДОДАТОК Г
(обов'язковий)

**ПЕРЕЛІК ПРИМІЩЕНЬ ГРОМАДСЬКИХ БУДИНКІВ, РОЗМІЩЕННЯ ЯКИХ ДОПУСКАЄТЬСЯ
В ПІДЗЕМНИХ, ПІДВАЛЬНОМУ ТА ЦОКОЛЬНОМУ ПОВЕРХАХ**

Г.1 Підземні поверхи:

а) бойлерні, насосні водопостачання і каналізації; камери вентиляційні та кондиціонування повітря; вузли керування та інші приміщення для встановлення та керування інженерним і технологічним обладнанням будинку; машинне відділення ліфтів, приміщення для обладнання систем пожежогасіння;

б) захисні споруди цивільного захисту, споруди подвійного призначення;

в) автостоянки і гаражі

Г.2 Перший підземний або підвальний поверх

а) всі приміщення, розміщення яких допускається у підземному поверсі;

б) вестибюль при влаштуванні виходу з нього назовні через перший поверх; гардеробні, туалетні, умивальні, душові; приміщення для куріння; роздягальні; кабінки особистої гігієни жінок;

в) комори та складські приміщення (крім приміщень для зберігання горючих газів, легкозаймистих і горючих рідин);

г) приміщення магазинів продовольчих товарів; магазинів непродовольчих товарів торговельною площею до 400 м² (за винятком магазинів та відділів продажу легкозаймистих матеріалів та горючих рідин); приміщення прийому склотари, зберігання контейнерів, прибирального інвентаря;

д) підприємства громадського харчування (заклади ресторанного господарства) або їх частини площею до 300 м² на цьому поверсі;

є) санітарні пропускники; дезінфекційні; кабінети охорони праці; комори для білизни; приміщення для зберігання речей хворих; приміщення для тимчасового зберігання трупів; розвантажувальні; розпакувальні; приміщення зберігання і миття мармітних візків, гіпсу; сховища радіоактивних речовин; приміщення для зберігання радіоактивних відходів та білизни, яка забруднена радіоактивними речовинами; стерилізаційні суден і клейонок; приміщення дезінфекції ліжок і стерилізації апаратури; приміщення зберігання, регенерації та нагрівання лікувальної грязі; приміщення для миття та сушіння простирادل, полотен та брезентів; компресорні;

ж) кімнати прасування і чищення одягу; приміщення для сушіння одягу і взуття; приміщення для прання;

к) лабораторії і аудиторії для вивчення спецпредметів зі спеціальним обладнанням;

л) майстерні (крім навчальних і майстерень лікувально-профілактичних закладів);

м) комплексні приймальні пункти побутового обслуговування; приміщення для відвідувачів, демонстраційні зали, знімальні, зали фотоательє з лабораторіями; приміщення пунктів прокату; зали сімейних свят;

н) радіовузли, кінофотолабораторії; приміщення для замкнених систем телебачення;

п) тири для кульової стрільби; спортивні зали і приміщення для тренувальних і фізкультурно-оздоровчих занять (без трибун для глядачів); приміщення для зберігання лиж; більярдні; кімнати для гри в настільний теніс; кегельбани;

р) книгосховища; архівосховища; медичні архіви;

с) кінотеатри або їх зали з кількістю місць до 300; виставочні зали; приміщення для занять гуртків дорослих; фойє;

т) естради та арени, трюм-сцени, оркестрова яма, кімнати директора оркестру та оркестрантів;

у) дискотеки до 100 відвідувачів;

ф) приміщення для збору і пакування макулатури;

х) камери зберігання багажу; приміщення для розвантажування та сортування багажу;

ц) гаражі та стоянки для легкових автомобілів згідно з вимогами ДБН В.2.3-15;

Г.3 Цокольний поверх

- а) всі приміщення, розміщення яких допускається у підвалі;
- б) бюро перепусток, довідкові, реєстратури, каси ощадних банків та інші каси; транспортні агентства; приміщення для виписки хворих; центральні комори білизни;
- в) службові і конторські приміщення;
- г) басейни, криті ковзанки з штучним льодом без трибуни для глядачів;
- д) приміщення копіювально-розмножувальних служб;
- е) реєстраційні зали;
- ж) лазні сухого жару;
- к) лабораторії, що виготовляють радонову та сірководневу воду у водолікарнях.

Примітка 1. На цокольному поверсі, підлога якого розташована нижче планувальної позначки тротуару або вимощення не більше ніж на 0,5 м, допускається розміщувати всі приміщення, крім приміщень для перебування дітей у закладах дошкільної освіти, навчальних приміщень закладів загальної середньої освіти, шкіл-інтернатів та професійно-технічних училищ, палатних відділень, кабінетів електро-світлолікування, пологових, операційних, рентгенівських кабінетів, процедурних і кабінетів лікарів, житлових приміщень.

Примітка 2. При розміщенні в підвальному або цокольному поверхах громадських будинків (крім дошкільних навчальних закладів, загальноосвітніх шкіл, шкіл-інтернатів і лікувальних закладів зі стаціонаром) гаражів легкових автомобілів слід керуватися вимогами ДБН Б.2.2-12, ДБН В.2.3-15.

Примітка 3. Приміщення, що наведені у пунктах а), е), к), п), ф), ц) для підвальних поверхів, можуть розміщуватись в них та цокольних поверхах громадських будинків тільки за умови заборони розташування над ними приміщень з постійним масовим перебуванням людей.

ДОДАТОК Д
(обов'язковий)

ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ВБУДОВАНИХ ЛАЗЕНЬ СУХОГО ЖАРУ (САУН)

Д.1 Не допускається розміщення вбудованих саун вище другого поверху, у підвальних поверхах, під трибунами, у спальних корпусах оздоровчих таборів для дітей та підлітків, шкіл-інтернатів, дошкільних навчальних закладів, а також під приміщеннями та суміжно з приміщеннями, в яких перебуває понад 100 осіб.

Д.2 Місткість парильної сауни повинна бути не більше 10 місць.

Д.3 Приміщення сауни в будинках I, II, III ступенів вогнестійкості повинні бути відокремлені протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттями 3-го типу, а в будинках IIIa, IIIб, IV, IVa ступенів вогнестійкості – протипожежними перегородками та перекриттями з класом вогнестійкості не менше EI 60 (перегородки), REI 60 (перекриття).

Д.4 Сауна повинна мати відокремлений евакуаційний вихід безпосередньо назовні; влаштування виходів безпосередньо до вестибюлів, холів, сходових кліток, призначених для евакуації людей з будинків, не допускається.

Д.5 Сауна повинна бути обладнана піччю заводського виготовлення з автоматичними захистом і відключенням до повного остигання через кожних 8 год безперервної роботи.

Д.6 У парильній повинно бути передбачено влаштування протипожежних перфорованих сухо-трубів, приєднаних до внутрішнього водопроводу.

Д.7 Відстань від електрокам'янки до обшивки стін парильної повинна бути не менше 0,20 м.

Д.8 Безпосередньо над електрокам'янкою під стелею слід встановлювати негорючий теплоізоляційний щит. Відстань між щитом і обшивкою стелі повинна бути не менше 0,05 м.

Д.9 У парильній повинна бути передбачена природна припливно-витяжна вентиляція, що забезпечує однократний повітрообмін.

Д.10 Використання для обшивки парильної смолистої деревини не допускається.

ДОДАТОК Е
(обов'язковий)

Таблиця Е.І – Мінімальні розміри кабін туалетів, душових, проходів та відстані між обладнанням

Показник, од. вимірювання	Туалети	Умивальні	Душові
Розміри кабін у плані, м, якщо двері відчиняються:	0,85 1,2	–	
– назовні;	0,85 1,2	–	0,85 1,8**
– всередину;	0,85 1,5*		–
– відкритих кабін (без дверей);	–		0,85 1,0
– кабінки для осіб з інвалідністю	1,6 1,85		
Висота розподільних екранів (від підлоги), м	1,8	–	1,8
Відстань від підлоги до розподільного екрана, м	0,2	–	0,2
Відстань між приладами (в осях), м:			
– умивальниками;	–	0,65	–
– пісуарами	0,7	–	–
Ширина проходів, м,		1,6	
– між рядами кабін:			
до 6 в ряду	1,5	–	1,5
понад 6 рядів	2,0	–	1,5
між рядами умивальників	–	1,6	–
– між рядами пісуарів:			
до 6 в ряду	1,5	–	–
понад 6 рядів	2,0	–	–
– між стіною (перегородкою) і рядом кабін	1,3	1,1	1 – при кількості в ряду до 6; 1,5 – при 7 кабінах та більше
– між кабінами і рядом пісуарів	2,0	–	–
* Допускається тільки для туалетів, що складаються із однієї kabіни і шлюзу.			
** У тому числі місце (шлюз) для переодягання.			
Примітка. Розміри кабін туалетів та душових, проходів до них та в умивальних, а також відстань між сантехобладнанням (приладами) у будинках закладів дошкільної освіти, закладів загальної середньої освіти, шкіл-інтернатів та лікарень слід приймати за нормами проектування цих будинків.			

ДОДАТОК Ж
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1. "Инструкция по санитарно-гигиенической оценке полимерных материалов, предназначенных для применения в строительстве и производстве мебели", № 6035. А – 91. – М.: МЗ СССР. Утв. 12.08.91 г.
2. Посібник з проектування "Культові будинки та споруди різних конфесій", 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: КиївЗНДІЕП, 2009.
3. Пособие по проектированию общеобразовательных учебных заведений. – К.: КиевЗНИИЭП, 2002.
4. Пособие по проектированию учебно-воспитательных комплексов "Детский сад – начальная школа". – К.: КиевЗНИИЭП, 2003.
5. Рекомендації з улаштування сучасних систем сміттєпроводів у житлових та громадських будинках. – К.: КиївЗНДІЕП, 2008.
6. Рекомендації щодо забезпечення протипожежного захисту підземних автостоянок. К.: Укр-НДІПБ, 2007.
7. Перелік гранично допустимих концентрацій хімічних і біологічних чинників в атмосферному повітрі населених місць", затверджений т.в.о. Головного державного санітарного лікаря України від 03.03.2015 р.
8. ВСН 01-89/Росавтотранс Предприятия по обслуживанию автомобилей (Підприємства з обслуговування автомобілів)
9. ВСН 60-89. Пристрої зв'язку, сигналізації і диспетчеризація інженерного устаткування житлових і громадських будівель. Норми проектування
10. ВСН 600-81 Інструкція з монтажу споруд і пристроїв зв'язку, радіомовлення і телебачення

УКНД 91.040.10

Ключові слова: нормативні документи, громадські будинки і споруди, нормативні вимоги, загальні положення, архітектурно-планувальні та конструктивні рішення, об'ємно-планувальна структура, елементи будинку, приміщення, склад та площа приміщень, інженерне обладнання, пожежна безпека, безпека та доступність у використанні, санітарно-гігієнічні вимоги, довговічність і ремонтпридатність, енергозбереження, додатки, проектування висотних будинків

*****

Редактор – А.О. Луковська
Комп'ютерна верстка – В.Б. Чукашкіна

Формат 60x84^{1/8}. Папір офсетний. Гарнітура "Arial".
Друк офсетний.

Державне підприємство "Укрархбудінформ".
вул. М. Кривоноса, 2А, м. Київ-37, 03037, Україна.
Тел. 249-36-62
Відділ реалізації: тел.факс (044) 249-36-62 (63, 64)
E-mail:uabi90@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців
ДК № 690 від 27.11.2001 р.